

Magasabb nőnevelő-intézet.

A Horváth-féle nőgymnáziumban,

valamint a hozzácsatolt elemi és ipariskolában
múlt hó 19-én kezdődtek a beiratások az intézet
helyiségében. 6874

József-körut 19. szám.

Lunge u. Hals

Kräuter-Thee, Russ. Kautsch (Polygomon avia) ist ein vorzügliches Hausmittel bei allen Erkankungen der Luftröhre. Dieses durch seine wirksamen Eigenschaften bekannte Kraut gedeiht in einzelnen Distrikten Russlands, wo es eine Höhe bis zu 1 Meter erreicht, nicht zu verwechseln mit dem in Deutschland wachsenden Kautsch, der daher als Phytolacca, Luftröhren- (Bronchitis-) Kraut, Lungen- spitzen-Affektionen, Kehlkopfentzündung, Asthma, Athemnoth, Brustbeklemmung, Husten, Heiserkeit, Bluthusten etc. etc. leidet, namentlich aber derjenige, welcher den Keim zur Lungen- schwindelkrankheit in sich vermag, verlangt und bereitet sich den Abend dieses Kräuterthees, welcher echt in Packeten à 1 Gulden bei Ernst Wedemann, Liebenburg a. Harz, erhältlich ist. Brochures mit kritischen Auseinandersetzungen und Altes gratis.

Chinai tea

Csak egy minőség — a legkitünőbb.

Budapesten házhoz szállítva, vidékre
posta útján, bérmentve küldve.

1/4 kilo 2 frt 15
1/2 „ 4 „ —
1 „ 7 „ 80

Önlevéllel bé-
lelt csinos car-
ton dobozokban

Czim: 7317

„Arany Kereszt“ gyógyszertár
Budapest, V., Nádor-utca 24/a.

A legszebb

élő virágokat, esküvői és egyéb csokrokat, alkalmi ko-
szorukat, dísznövényeket és virágokat legutányosabban
szállít

REINISCH TESTVÉREK

kereskedelmi kertesze, VII. kerület, Gizella-ut 33. szám.
VIRÁGCSARNOKA

Deák-tér, a földalatti villamos vasút kioskjában.

Vidéki megrendelések postafordultával a leggyorsabban
eszközölnének. 7252

Dohányzók!

Cigaretták

papir nélkül!

MOPS

SUPERIORES

Tollszopóka szivarkák szabadalm. szürelve.

BAYONETAS

Arjegyzéket díjtalanul küld

7349

EGGIMANN & HEDIGER

BIEL Schweiz.

Magyarországon a legelső és egyetlen.

Dr. PALÓCZ IGNÁC,

v. Szt.-János kórház orvos Budapesten, k. egészségügyi tanár

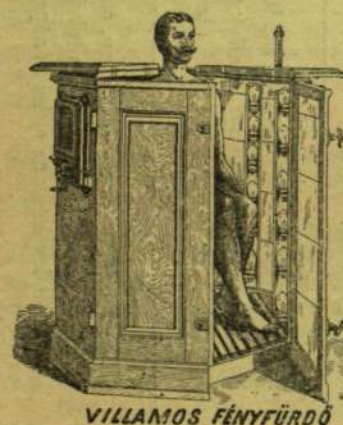
TERMÉSZETES GYÓGYINTÉZETE

Budapest, Várműház-körut 7. I. em.

Rendelés: délelőtt 10—12 óráig és délután 3—5 óráig.

Családszerűen biztos hatást és maradó gyógyulást lehet elérni mindenféle betegségnél
főleg ideg-, szív-, tüdő-, vese-, máj-, gyomor- és női bajoknál, csúszos- és kösz-
nyes bántalmaknál, sőt a legtöbb eddig gyógyíthatatlannak tartott betegségnél is a termé-
szetes gyógymóddal, melynek valamennyi eszköze alkalmasan természetes gyógyintézetben;
így különösen az egészen új villamos fénylejtő, rezgő masszázst,
villamos homokfürdőt, továbbá villamos zuhanyozást, elektromasszázst, Kneipp-
kurát, pontos diéta megválasztást, gyógygimnasztikát s. h.

„A Természetes Gyógyimód Kézikönyve“ Irta Dr. Palócz Ignác.
Megbecsülhetetlen tanácsadó mindenkinél az egészség megővéására és a betegségek megszünte-
tésére. A ki ezen könyvet elolvassa, önmagának és családjának háziorvosa lehet. Kapható és
megrendelhető a szerzőnél és minden könyvkereskedésben. Ár 3 korona.

VILLAMOS FÉNYFÜRDŐ

MAGYAR KRITIKA.

A TUDOMÁNYOS ÉS SZÉPIRODALOM MINDEN ÁGÁT
FELÖLELŐ KRITIKAI FOLYÓIRAT.

Megjelen minden hó 1-én és 15-én.

Megjelen minden hó 1-én és 15-én.

Felölös szerkesztő: Benedek Elek.

Szerkesztő és kiadó-bizottság: Áldassy Antal, Balassa József, Benedek Elek,
Földes Géza, Heltai Ferencz, Juba, Adolf, Lázár Béla, Nyáry Sándor,
Roboz Andor.

Az eddig megjelent első és második szám főbb közleményei: Pintér. Újabb elbeszélő irodalmunk
Lázár Bélától. — Bárony két könyvéről, Roboz Andortól. — Vértessy Arnold regényéről;
Acsády: Magyarország három részre osztásának története; Sebestyén: Székelyek neve és eredete,
Balassa Józseftől. — Két könyv a váltójogról, Fodor Arminától. — Lányi: A bányajog alapelvei,
Márkus Dezsőtől. — Kármán-életrajz Zlinszky Aladártól. — Bólyai: Tentamanje Heller
Agostól. — Grosz: Előadások a szemtükörrel, Juba Adolftól. — A siket kóvács, (Vezércikk)
Benedek Elektől. — Imre Sándor: Irodalmi tanulmányok Zlinszkytől. — Kandra Kabos:
Magyar Mythologia, Katona Lajostól. — Pulszky: Magyarország Archeológiája, Nagy Gézától. —
Pekár: A szoborszerző asszony, Roboz Andortól. — Székely: A kvalitatív érzelmek psychológiája,
Lázár Bélától. — Gyarmatiné és Hermann Ottóné regényeiről; Két könyv a helyes magyarságról,
Balassa Józseftől. — És számos apróbb könyvismertetés.

Az első és második számban 1897. év elejétől mostanáig megjelent összes
tudományos és szépirodalmi magyar könyvek jegyzéke.

A MAGYAR KRITIKA előfizetési ára: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr.

Rendes terjedelme 16—20 oldal.

Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.
Budapest, VII. Wesselényi-utca 31. sz.

Fekete selymekelmék
legszilárdabb festések, a kellemes viselés- és tartósságért jótalló-
levéllel. Magának részére közvetlen megrendelési forrás;
igazi gyári árak mellett vámtmentesen házhoz szállítva. Ezer
meg ezer előismerő írat. Mintak, fehér és színes selyemből is,
bérmentve küldetnek.
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
királyi szállítók
selymekelmé-gyárak szövetsége Zürich. 7375

CZERNY-féle
TANNINGENE
a legjobb, kipróbáltan ártalmatlan
hajfestőszer
haj- és szakál- valamint szemöldökfestésre, melyek
a leggyorsabb módon, már egyszeri használatnál
is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan,
fényes színe, barna vagy fekete természetes
színt, a melyvel megszűnés előtt bírtak s mely
sem szappannal való mosásnál, sem a gőzfürdőben
meg nem fakul. Ár 2 frt 50 kr.
Törvényesen védett, leltáriismeretesen megvizsgált
és valódi minőségben kapható
Anton J. Czerny cégnél, Bécs,
XVIII., Carl Ludwigstrasse 6 (saját házában).
Szétküldés postai utánvétellel. Prospektus ingyen
és bérmentve. Raktár a nagyobb gyógyszertárakban
és illatszertüzletekben. 6967
Vezérképviselőség és magyarországi főraktár:
Budapest TÖRÖK JOZSEF gyógyszertárában.

4 arany,
18 ezüst
érem.
30 darabot
és előismerő
okmány.
Kwizda-féle Fluid
A kigyó
védjeggyel.
Régi óhírt ál-
típus-cosmetikai
szer (dörzsölőre) az
emberi test idegei-
nek és izmainak
erőssé és rugókon-
nyá tételére.
Ára:
1/2 palack 1 frt.
Valódi csupán a fenti védjeggyel ellátott palackban és kapható
minden gyógyszerárban. — Főraktár:
Kerületi gyógyszerár, Kornenburg, Bécs mellett.
Szőlő, csilap és csomagolás törvényesen védve. 7274

Dr. Hőgyes korszakos találmánya
Asbest-talpbélés
Nincs borkeményítés!
Nincs lábizadás
Nincs meghülés!
Nincs semmiféle lábbaj!
Követeljük az
Asbest-talpbélést
cipészeinktől.
Felnőtteknek 35—46 szimig
frt 1.—50
Gyermekeknek 20—34 „
csak utánvét mellett.
Dr. Hőgyes találmányát
szabadalomvédő minden
országban. — Bővebb fel-
világosítást kézzel az
„Az Első magyar asbestáru-gyár“
Budapest, VI., Szív-utca 18.
Kapható kicsiben VÁRADI BELA úrnál IV. ker.,
Kishíd-utca 9. szám. 7325

Fesztay társaság körkép palotájában
Városliget 7173
**Krisztus a keresztfán
és Jeruzsálem**
óriási körkép. Látható.
reggel 9 óráig
Az esti órákban villanyvilágításnál.
Bélepő díj 50 kr.

43. SZÁM. 1897.

BUDAPEST, OKTÓBER 24.

44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre ... 6 •

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félévre ... 4 •

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
félévre ... 2.50

Külföldi előfizetésekre a postai
meghatározott viteldi is csatolandó.

KESZTHELYRŐL.

ÉLÉNK EMLÉKEZETÉBEN VAN a mivelt magyar
gazdaközönségnek azon szép ünnepély,
mely a «Georgikon» száz éves jubileuma
alkalmából Keszthelyen a közeli napokban vég-
bement.

A «Vasárnapi Ujság» is közölt múlt heti szá-
mában ez ünnepélyre vonatkozó több képet,
melyeket most néhányval még ki kell egészí-
tenünk.

Bemutatjuk a nemes alapító Festetics György
gróf arczképét, méltó utódjának Festetics Tasziló
gróf-nak arczképével együtt, a ki újabban is
oly szép adománnyal tette nevét emlékeze-
tessé a tanintézet új épületének létesítése körül.
Mindkét férfiú élettrajzát közöltük már lapunk-
ban s így most még csak azt említhetjük meg, hogy
Festetics Tasziló gróf az ezredévi díszmenetben
is részt vett, hol annyi fény és pompa közt is

egyik legkiválóbb alak volt. Ek-
kor fölvetett képét is bemutatjuk
ezúttal olvasóinknak.

A keszthelyi kegyeletes ünne-
pély egyik megkapó mozzanatát
ábrázolja az a képünk, mely az
egykori és mostani hallgatóságá-
nak az intézet régi épületétől való
elbúcsúzását tünteti fel. Fájó ér-
zés fogta el a szíveket, midőn
Sparzám Pál tanár érzékeny bú-
csút mondott az öreg tisztes épü-
letnek, melyhez annyi kedves em-
lék fűződik! De az ünnepély
további lefolyása vidámsággal, a
jövő reményével töltötte el a
részvevőket, miután az új, dí-
szes épületbe vonultak, hol Da-
rányi Ignác földmívelésügyi mi-
niszter jelenlétében dr. Csandý

GRÓF FESTETICS GYÖRGY.

Gusztáv igazgató
tartott az intézet
száz éves múltjáról
felolvasást; majd
Uhl Aurél intézeti
hallgató Berzsenyi-
nek «Gróf Festetics
György»-höz írt
ódáját szavalta el,
a dalárda pedig a
Szózatot énekelte,
miközben az ala-
pító szobrát meg-
koszorúzták. Az ünnepélyen részt-
vett előkelőségek s az intézet
tanári kara csoportképpen em-
lékül levették magukat egy
fényképen, melynek másolata la-
pukban szintén látható.

Keszthely városából is bemu-
tatunk egy részletet, a főútezt,
melynek végében ott látszik a
pompás Festetics-kastély.

Keszthely a Balaton délnyugati
végénél, mintegy 20—25 méterrel
a víz színe fölé emelkedett föld-
háton fekszik. A várost a víztől
egy terjedelmes nyilvános park
választja el, a melyen át négyes
fasor vezet a város balatoni für-
dőtelepéhez. Keszthely városát
jórésztben a Festetics-féle hit-

bizományi birtokhoz, továbbá a magyar ki-
rályi gazdasági tanintézet gazdaságához tar-
tozó földek veszik körül. Ezeken túl éjszak-
ról s észak-keletről emelkednek a Bakony-
csoport végső kiágazásai, melyek felső részeit
lombos erdők, szelidebb lankáit pedig csupa
szőlőskertek koszorúzzák, a melyekben zamatos
boron és gyümölcsön kívül a szelidgesztenye és
a füge is évről-évre bőven terem. A keszthelyi
piacon árult gesztenye, füge mind helyi ter-
mék. A város határának déli részében — s rész-
ben azon túl is — terül el a «Kis-Balaton»-nak
nevezett terjedelmes rétség, óriási víztükrökkel,
nád-, gyékény- és kaka-erdőkkel, a melyet a
vízimadarak ezrei népesítenek, s a mely a ha-
zánkban már igen megritkult nemes kócsagnak
még ma is kedves tartózkodó helye.

A város határában található kő- és bronz-
kori tárgyak kétségtelen bizonyítékai annak,

GRÓF FESTETICS TASZILÓ.

GRÓF FESTETICS TASZILÓ AZ EZREDÉVI DISZMENETBEN.

hogy Keszthely területe ősidőktől fogva emberlaka hely volt. Traján uralkodása alatt épült itt, a telivér menésről híres «Fenék»-major közelében, a *Mogentiana* nevű római vár. Ez volt a római uralomnak leghatalmasabb alkotása itt, csaknem négyzet alakú, s majdnem négy méter vastagságú falakkal, meg félkör alakú bástyákkal és őrtornyokkal körülvett erősség, a melynek egy-egy oldala mintegy 400 méter hosszúságú volt. *Mogentiana* a pécs-szombathelyi útvonal kulcsát szolgált, a melynek a Balaton- és a Kis-Balaton közötti posványos területén kétségtelenül hajók segítségével tartották fenn a közlekedést; de *Mogentiana* a pécs-Balaton-provinciának (Valeria) is erős védhástyája volt. *Mogentiana* romjait a XIV. században kezdték szétbontani s a föld feletti falakat csak a legutóbbi évtizedekben hordták teljesen széjjel. Mozgalmas élet volt itt a népvándorlás korszakában is, a miről Keszthely egész határában mindenfelé található népvándorlási sírmezők sokasága és változatossága, a talált tárgyak kiváló mennyisége és feltűnő változatossága eléggé tanúskodnak.

Keszthely elnevezését a fenéki római *castellum*-tól származtatják, s a régi okiratokban *Kestel* (1019), *Kastelicz* (1055), *Kesztelecz* (1075) és *Keszteley* (1114) nevek alatt szerepel.

Keszthely 1019-ben a zalavári apátságnak fizetett dézsmát, IV. Béla alatt a Johannita kereszties vitézké volt, később királyi birtok lett, migsem Nagy Lajos 1346-ban Laczkfy Istvánnak adományozta. Ez építette a XIV-ik század végén a mai plébánia-templomot, a melyet a múlt évben újítottak meg stilszerűen. Az 1397-ben pártoskodás miatt lefejezett Laczkfyt az általa épített templomban a fölöttélé temették el; a sirböltöt fedő nagy vörösmárvány sírközlapon ma is jól olvasható a mély veséti gótbetűs felirat. Minthogy sírját, a melyet a török uralom alatt kaszárnyának használt templomban akkor kifosztottak, több üresen találtak: a sírközlapot, hogy a további kopástól megőrizték, a múlt évi restaurálás alkalmával a sekrestye falába illesztették be.

A Laczkfyak után Keszthely ismét királyi birtok, s királyi falból (villa regia) 1359 és 1398 között várossá (oppidum) lett. Azután előbb mint zálog, majd mint eladott birtok a zágrábi érsek kezére jutott, de 1433-ban már a Pethő család tulajdonánál szerepel s a török világban a Pethők voltak Keszthely leghatalmasabb védelmezői. A keszthelyi várszancok 1709 után tűntek el. A Pethő családnak a XVIII. század elején kihaltával Keszthely 1730-ban a Festetics családra, mint a Pethő családdal leg-

közlebbi rokonságban állóra szállott. *Festetics Kristóf comes* Keszthelyre ment lakni s ezzel megalapította a család keszthelyi ágát. Utóbbi Keszthelyen német iparosokat oly nagy számmal telepített le, hogy mintegy száz évvel ez előtt még az akkori ferenczrendi szerzetesek németül prédikáltak. Ezek a szerzetesek a templom sirböltjébe temetkeztek s vakolatba vésték ma is teljes épségben levő sírfelirataik is mind németek. Ma már ez a németiség teljesen elmagyarosodott, s német eredetüket pusztán családi nevük mutatja.

A török uralom táján a város két részre szakadt: egyrésztől a nemesei, iparosok és kereskedők, úgyszintén a földesúr házas zsellerei lakta alsó város (a mai Keszthely), másrésztől a földesúr telkes jobbágjai (polgárok) lakta felső város (a mai Keszthely-Polgárváros). elváltak egymástól s még ma is külön két községet alkotnak, jóllehet a kettő teljesen egybe van nőve.

Keszthely főbb utcái észak-déli irányban húzódnak, s eléggé tágasak, míg az ezeket összekötő mellékutczák jobbra szűkek.

Keszthely és Keszthely-Polgárváros lakói ma mind tiszta magyarok s számuk Keszthelyen 6195, Polgárvároson 778; de ide számíthatjuk még a határbeli külön hegyközségeket (*Cseresz-Tomaj, Gyenes-Dids, Vonyarcz-Vashegy*) és szőlőskertek összesen 3905 lélekkel álló lakosságát is, mint a kikre nézve minden tekintetben Keszthely az anyahelység; s így ezekkel együtt Keszthely összes lakossága 10,878-ra rúg, kik között kerek számmal 1000 zsidó van, s így a kereskedelem aránylag élénk. Sok az értelmisége; a városi lakosok legnagyobb tömege azonban iparos, a hegybeli lakosok pedig szőlőmívelők.

Keszthely az utóbbi években rohamosan emelkedik. Kellemes fekvése, az utóbbi években kifejlesztett balatonai fürdője, a gyógyhatású Hévíz közelsége s a piacz olcsósága évről-évre több-főbb fürdővendéget s állandóan letelepedőt vonz Keszthelyre, mely gazdasági intézeti tanár-kölégiumával s az azok halgatására ide seregülő, évenként 100—120 főnyi tanuló ifjúságával sokban hasonlít a németországi apró egyetemi városokhoz.

A közoktatás tekintetében sokat tud Keszthely felmutatni. Van premontréi rendű főgymnasiuma, állami polgári leányiskolája, az apácák leánynevelő intézete (kisdudóv, elemi és polgári iskola), közegyes elemi fiú- és leányiskolája, s alsófokú kereskedelmi és iparos iskolája.

A város és a Balaton között elterülő park

angolkertszerű; a gyalog sétálók ezen keresztül jutnak a balatonparti sétányra, a hol nagy vendéglők és szállók emelkednek. Nyáron itt mindennapos a zene s esténként a város intelligenciája és a fürdővendégek itt találkoznak. Nevezetes a fürdő is. Két mesterségesen épített sziget, telve vetkező és öltöző kabinokkal, míg a fürdés — a tengeri fürdők mintájára — a szabadban történik; egyik oldalon a nők, a másikon a férfiak fürödnek. A parti sétány végénél van a csónakázó és koresolyázó egyesület pavillonja, nyáron nagy számú csónakkal, télen pedig szinte végtelen nagyságú jégpályával a Balatonon.

A Hévíz gyógyfürdő a város nyugoti szélén van. Ez voltaképpen egy 33 C° hőmérsékű vízi tó, a melynek legnagyobb mélysége 43, de átlagosan csak 1 1/2 méter. Közepére vannak a fürdőházak építve, uszoda-mintára, melyek víztűrőket zárnak közre. Éjszakra nádas szegélyezi s a meleg vizben az elhalt nádtrzsok oly saját-szerűen korhadnak el, hogy kávéaljhoz hasonló törmelék, az u. n. *korpa* tölti el jó vastagon a tó fenekét, a meleg korpa a csúszos tagokra jótékony hatással van. E fürdőt nyáron csak a reá szorult betegek használják, s ezek teljesen meg is töltik; főképp tavasszal és ősszel látogatják természetesen, kellemes meleg vizét.

Keszthelynek fentebb közölt ismertetését dr. Lovassy Sándor tanár írta lapunk részére. A városnak sok nagy napja volt már. Általános ismeretesek a századunk második tizedében itt tartott *Helikoni ünnepélyek*. Nem régen látogatást tett itt Ő felsége és több más fejedelmi személy. Legközelebb pedig a *Georgikon jubileuma* volt sokáig emlékezetesnek maradó napja, a mely az egész ország figyelmét magára vonta.

Keszthelynek egyik legfőbb nevezetessége a Festetics Tasziló gróf fényes palotája, mely mind építészeti tekintetben, mind fejedelmi berendezését illetőleg párját ritkítja az egész országban.

A gróf Festetics Tasziló palotája részint új, részint régibb építkezésekből áll; mai alakját mostani tulajdonosának köszönheti, ki az eredetileg is díszes kastélyon mintegy két millió forintba került építkezéseket végeztetett. Ezen újítások folytán négy külön alkotórész különböztethető meg a nagyszerű építményben. Első a régi kastély; ennek hátulso, két emeletes részében van a terjedelmes (45,000 kötetből álló) könyvtár, meg az úgy nevezett márványterem. Másik rész a régi kastély egyemeletes szárnya. Ebben egy karrarai márvány fölpecsőn, meg egy remek művi falpecsőn kívül igazi fejedelmi pompával s művészi ékítményekkel ellátott terem és szobák vannak. Harmadik rész az új szárny, melynek külseje a bécsi Belvedere palotához hasonlít. Rá nézve, egyemeletesnek látszik, de valóban kétemeletes, a mennyeiben pincéz helyett tágas és magas alépitmények vonulnak el alatta. Az épületek közén egy mesterségesen lemélyített felülről vastag tégabla-kzattal világított udvar van. Az épületben levő termetek és szobákat a régibb és újabb készítésű szép bútortatokon kívül pompás kandallók, fali tükörök, csillárok, függönyök és drága fali kárpitok ékesítik, míg a gyönyörű padlókat az egész szobákat ellepő szőnyegek borítják. Negyedik rész a palota főhomlokzatának a közepén emelkedő remek torony, mely alatt a főbejárat nyílik. A torony első emellete előtt elvonuló erkély két végpontját egy-egy remek művi lovas szobor, 2-ik emeletét pedig egy körülfutó erkély ékesíti.

A hatalmas épületesorportban a dús mennyiségben levő műkincesek, fegyvereken s értékes levéltáron kívül különös megemlést érdemlő nevezetességek: a palota könyvtárában a *Festetics-Codex* és *Kivási Pálme Magyar Benigna imakönyve* a XVI. századból, továbbá a több mint 13,300 darabból álló éremgyűjtemény, mely különösen régi magyar aranypénzekben és érmekben gazdag. A levéltárban levő iratok egy részének kora egészen a XIII. századig visszanyúlik. Az úgy nevezett *ezüst-kamrában* egész kincset tevő halmaza van az asztali készleteknek és ötvösművészeti műveknek, stb. A termekben elhelyezett műemkek között a legértékesebbek egyike I. Napoleonnak karrarai márványból készített pompás mellszobra.

Az 52 holdnyi díszkert, úgy szintén az új

palotaresz előtti tér szép kőfallal van körül kerítve. A kerítés hossza 2300 méter. Két, igen díszes fő, és négy egyszerűbb kapu van rajta, mindannyi mesterileg kovácsolt vasból.

Rövid ismertetésünk csonka maradna, ha Keszthely kies szépségű környékéből is be nem mutatnók pár kiválóbb részletnek a képét, nevezetesen a Balaton partjáról, mely oly festői kerete a Festeticsiek székhelyének.

A természettől e különösen megáldott vidéket méltán szerették meg a Festetics grófok anynyira, hogy állandó tartózkodó helyöklül választották. Festetics György, a «Georgikon» alapítója, nemcsak a gazdasági ismeretek góczává, hanem egy időre szinte irodalmi főhelylyé is tette Keszthelyt, kastélyába gyűjtve koronként a Dunántúl elsőrangú íróit. E jeles főúrnak méltó utódai voltak maradékai is, kik közül Keszthely jelenlegi ura, Festetics Tasziló gróf, mondhatni, kora ifjúságától kezdve folyton egyesíti saját érdekeivel a város emelését. Az ő bőkezűségének köszönhető egybek közt, hogy az államivá lett gazdasági intézet véglegesen Keszthelyen maradt, s hogy a város olyan fürdőhelylyé lett, a melyet a «magyar tenger» mellékn csak a régi hírnevű Balaton-Füred mul felül.

II. OSZKÁR SVÉD KIRÁLY DALA.*

Ülök a folyóviznek partján
A fölkelő nap fényében;
Arany szín csillog a vizen,
S egy percz alatt eloldva sajkám.
Kemény a munka, s sulyos; ám
Sebaj! erőm ha ellaukadna,
Egy dalra gyujtok szaporán,
Vidáman csengő játszi dalra
Larala lala!

A napsugárral szeliden
Játszunk a tündöklő hullámok,
S mig evezőmmel vigan szántok,
Hab-habra tödül elibem.
Az ég derült kék távolában
Amott egy templom tornya int —
Ah mily derű, mily tiszta báj van
A merre csak a szem tekint.
Larala lala!

Pihen az erdő buja zöldje
A viz mosolygó tükörén
S a rét virágai fölem
Koszorút fonnak üdvözölve.
De ime, földet ér most sajkám,
Már itt a cél, a rév közel:
Mi kéj lesz majd a folyó partján
Fáradt tagokkal dőlőm el.
Larala lala!

Ősz váltja fel a nyár szakát,
Nyugszik a kéz már, semmi dolga;
Megtűnt a munka s sutba dobla
Pihen az evező lapát,
De szívemet csak űzi vágya
S hozzá, hozzá sietek én
A távol Dalecarliába.
A szent karácsony ünnepén —
Larala lala!

V. S.

EGY KIRÁLYNÉ A SZÁMÜZETÉSÉBEN.

IV. Gusztáv Adolf svéd király neje, Bádeni Friderika.

A svéd királyi jubileum örömragyogásába sötét emlékek is bele vegyítik árnyékukat. Vissza kell emlékeznünk arra, hogy a Bernadotte-ok új dinasztíája egy régi legitim királyi ház romjain emelkedett föl, melynek utolsó tag-

* A jubileumát most ünnepelt II. Oszkár svéd király tudvalevőleg költő is s lyrái verseinek egy gyűjteményét nem rég koszorúta meg a svéd akadémia. E gyűjteményből van véve az itt közölt hangulatos vers.

IV. GUSZTÁV ADOLF SVÉD KIRÁLY NEJE, BÁDENI FRIDERIKA.

jait kegyetlenül tragikus módon szórták szét az élet viharai.

Mielőtt a most uralkodó fejedelmi család őseit, a nápolyi hentesmester fiát, Bernadotte tábornagot Svédország trónjára emelte volna sorsa és Napoleon szeszélye, a svéd nemesség a múlt század egész folyamán pártokra oszolva támogatta hol a francia, hol ismét az angol-orosz befolyást. Ilyen beharicz széthúzó erői győzítették a Wasa-dynastia utolsó királyainak trónját. Ez a visszavonás adta kezébe Ankers-trömnek a gyilkot, midőn egy álarczos bálon III. Gusztáv királyt orvúl ledöfte, s ez szülte az 1809-diki palotaforradalmat is, mely az erélytelen IV. Gusztáv Adolfot a koronától megfosztva, nagybátyját, Vudermanland herceget emelte a trónra XIII. Károly neve alatt.

De XIII. Károly magtalan maradt, s így az utódjáról való gondoskodás Franciaország felé fordította a svéd nemzet figyelmét, hogy a nagy császár, Bonaparte babékoszorús hadvezérei sorából válaszzák az elárvult ország számára az új dinasztia megalapítóját.

A választás Jean Baptiste Bernadotte pontecorvói hercegre esett, kit Napoleon maga ajánlott a Párisba ment svéd nemzeti küldöttségnek. Bernadotte Svédországba ment s XIII. Károly által fiává fogadtatta, nem sokára regens-herceggé is lett, migsem 1818 február 5-ikén *Károly János* név alatt a trónt névleg is elfoglalta.

Az 1809-diki svéd forradalom eseményei képeiből, melyek ekkép útját egyengették a Bernadotte-ok nemzetségének a trónra, egy szomorú és szenvedő nő tekint felénk, hogy igazolást kérjen a könnyen feledő utódoktól. Ez *Bádeni Friderika*.

Uralkodó ősi nemzetségből születve, pályájának fényesnek, ragyogónak kellett volna lennie. Mint kora egyik legszebb asszonya, csak mosolyt és hódolatot érdemelt volna. S e helyett a boldogtalanság férgé ragódott viruló életfáján, köny és ború ült örök felhőként ragyogó homlokán.

Friderika alig volt 11 éves, mikor hűgával, a későbbi Erzsébet czárnéval Pétervárra került, a hol nagyon megtetszett Katalin czárnőnek, úgy hogy ez szeretne volna Konstantin nagyherceghez adni nőül, de a fiatal lány irtozott a durva modorú czárfiútól. Annál szeretetreméltóbb volt nővérehez annak jegyese, Sándor nagyherceg, s a kis Friderikának sokszor kellett módfelett unakoznia, mikor etikettből ő is a szobában volt kénytelen ülni a mátkapár együttléte alatt, a kik hogy elvonják figyelmét, ócska képes kalendáriummokkal lepték el az asztalt.

A czárnő gondoskodott a kis hercegnő további kiműveléséről. A legjobb mestereket adatta

melléje. Zenetanárától a generál-bassust is eltanulta, s ez volt alapja későbbi nagy zenei képzettségének. Ruházatában is nagy változásokon ment át. Fehér vállára leomló szép barna hajfűrtjeinek alkalmazkodniok kellett az akkori divathoz; egyszerű karsluhei ruháskáját a pétervári fényes öltözetel cserélte fel. Kezébe legyezőt kapott s udvari estélyeken és hangversenyeken úgy kellett ülnie a többi hercegnők közt. Csak Peterhofban vagy Czarskoje-Zelóban nyílt gyermeki kedvteléseinek szabaddabb tér. Itt bujósokát is szabad volt játszania, míg a czárnő a játékasztal mellett ült. De ha a játék zajosabbá lett, akkor a császár úgú őt, mint házassulandó hűgát maga mellé ültette, sőt barátságosan meg is legyintette arczocskáját.

Egy év múlva Friderika visszatért Karlsruhába. Elutazása alkalmával maga Katalin czárnő ajándékozta meg egybek közt egy hermelinnel prémezett vörös bársony derékkel, melyet arany zsinórok és rojtok díszítettek. A királyné eredeti alakjában őrizte meg egész életén át ezt a bársony derekat. Később ifjabb leányára, Czeccilia hercegnőre hagyta.

Tizenhat éves volt, mikor IV. Gusztáv Adolf svéd király tárgyalásokat indított meg nőül vétele iránt. De előbb látni akarta aráját s Erfurtot ajánlotta találkozóhelyül. A szülők oda vitték lányukat. A királyi kérés el volt ragadtatva a hercegnő szépségétől, ki némán sütötte le előtte szeméit s csak három nap múlva meg részelt völégénye bátorítására föltekinteni, hogy legalább megmutassa szemei szinét. Az ifjú IV. Gusztáv Adolf és Friderika-Dorottya-Vilma bádeni hercegnő egybekelését még ott helyben elhatározták s az esküvő azon év októberére tűzött ki.

Szeptemberben a királyi menyasszony Edelsheim miniszter neje, mint palotahölgye és több gavallér társaságában Stockholmra utazott. Carlskronében érintett lába először svéd földet, miután már Stralsundban megtörtént a házasságra lépés *per procuracionem*, a mit 1797 október 31-én a valóságos egybekelés is követt. Huszonnégy órával előbb érkezett a királyné Drotningholmba s az ottani kastélyból tartotta bevonulását Stockholmra.

Kezdetben nem kevés fáradságába került az északi klímához hozzászoknia. Az első télen köszvényt is kapott karjába, mivel márvány ablakába támaszkodva sokáig gyönyörködött a város szép fekvésében. Ezt a baját a következő nyáron szédőrszölt zamócával gyógyították állítólag sikeresen. De hányszor gondolt vissza napsugaras hazájára, ha az öltöző szoba ablakából a bekerített udvarba nézve, megpillantotta azt a déli naptól fölszikkasztott talpalattnyi helyet, melyen az elolvadt hó alól láthatóvá lón a barna föld.

Udvartartása ragyogó volt; át fiatal szép hajadonból s egy idősebb főudvarmesternőből állott, kinek jelenlétében nem egyszer űzte még gyermeki játékait udvarhölgyeivel. Az első gyermek megszületése után azonban a hajadon hölgyeket férjes hölgyek váltották föl egynek kivételével, kit kérelmére, saját költségén meghagytak mellette.

Ez az első gyermek Wasa Gusztáv herceg volt, a trón leendő örököse. 1799 november 9-ikén született s születése nagy örömmel töltötte el a királyságot. Az övegye anyakirályné különösen boldog volt e napon, s menyének, kit hat héten által mindennap látogatott, szép gyűrűt ajándékozott gyémánt solitair-rel. A király is elhalmozta gyermeke anyját gazdag ajándékokkal. A trónörökösét harmadnapra nagy fényvel keresztelték meg.

Következő év ápril 3-án a király és királyné

Norköpingben egyszerre fogadta fejére a koronát. A szertartáson a király teljes ornatusban lovon vett részt, neje pedig nagy üveghintójában egyedül ült; fején a korona, vállán királyi köpeny volt. Véletlenül a király lova megbottlott, s lebukott volna gazdája is, ha a kíséretből valaki segítségére nem siet. Már ezt is rossz jelnek magyarázták.

A stockholmi udvar ez időben még sokat megőrzött egykori fényéből. Estélyek, mulatságok egymást követték. Az ifjú királynénak azonban tánczólnia alig volt szabad, a keringőt pedig egészen eltiltotta a férje. Ellenben gyakran tettek távolabbi kirándulásokat, sőt a királyné férjét a hadgyakorlatokra s a táborba is elkísérték. A vízben dús Svédország a vízi utazásokra is bő alkalmakkal kínálkozott. Ismerte is a királyné a hajók minden fajtáját alaposan.

GRÓF FESTETICS TASZILÓ KESZTHELYI KASTÉLYA.

Stockholmon kívül legtöbbször Hágában tartózkodott az udvar, nem messze a várostól, hol gyönyörű kéjlak állott, melyet a király mint magántulajdont atyjától, III. Gusztávtól örökölt. Itt legjobban szeretett időzni a királyné még télen is. Hölgyeivel és lovagjaival sétálni járt a befagyott Mälar tóra, hol külön ösvényeket vágtak e célra a hóban. Nyáron át ellenben a sziklás hegyvidékeket látogatta a királyné, melyeknek lábánál kék hullámok játsztak s magas jegenyek vetettek árnyékot. Az estéket a királyi pár kíséretével töltötte, legfőleg néhány kiválasztott társaságában, kik közé tartozott egy született svéd, Hamilton gróf is, a legkitünőbb elbeszélő és mulattató, kinek csevegésein valódi áhítattal csüngtek hallgatói.

Üres estén a királyné férje szobájában beszélgetett, miután előbb jelen voltak a királyi gyermekek lefektetésénél. Ilyenkor szokta a király folyó aláírásait végezni; az iratokat a királyné nyújtotta neki, s aztán újra sorban helyezte el. Gyakran éjjelig maradtak így együtt nevetgélve, tré-

fálva, vagy komoly társalgásba merülve. Azonkívül a királyné a zongorajátékot is nagy kedvvel űzte. Komolyabb tárgyakról folyt a beszélgetés, mikor az orosz háború kitört. De ebben a pontban a király zárkózott maradt s nem engedett nejének betekintést az államügyekbe.

Pontosan szem előtt tartotta a királyné a megszabott ruházati rendet is. A mindennapi viselet szürke volt, az ünnepi fekete s a díszruha fehér. Csak a királyi családnak volt megengedve aranyat és ezüstöt viselni, magánszemélyeknél még egyenruhadíszül sem. Azonkívül még egy zöld viselet is volt a királyi kastélyokban, Gripsholmban, Drottningholmban való időzésük alkalmával. Különben e ruházatok szabása a divatot követte, a karok kivételével, melyeket hosszan és fölhasítva hordtak, mint I. Ferencz idejében.

sen s a következő évben Karlsruhéba szállították át.

Ez első megpróbáltatás nem maradt egyedül a szerencsétlen királyné további életében. Követte ezt nem sokára a második, talán még borzasztóbb, mely anyai szívét érte. Két évre rá újra fia született, Károly Gusztáv, ki keresztelésekor a finnlandi hercegeztől nyerte. Ritka kedves gyermek volt, kit valóságos bálványozott Stockholm lakossága, ha végig kocsizva az utcán, kis kezével minden elmenőt üdvözölt, vagy levette sapkácskáját, melyet hallgatva tartogatott mindig kezében, ha a riddersholmi templom előtt haladtak el, s a királyné kérdésére, hogy miért teszi ezt, «azért — felelte, — mert itt alusznak azok a királyok, kik a jó Istennél vannak».

Mig a svéd királyi pár 1804-ben hosszabb

időt töltött Karlsruhében s ellátogatott Münchenbe is, hol a későbbi I. Miksa bajor király, akkor még választófejedelem, a királyné testvérét birta nőül, a fiatal finnlandi hercege meghalt, s az édes anyának még azt sem engedte keserű végzete, hogy utoljára szívéhez szoríthassa imádott gyermekét.

Svédországba való visszatérésük is majdnem komoly balesettel végződött. A tengeren az átkelést téli időben, zajló jég között csónakon kísérelték meg. A királyné éppen áldott állapotban volt. Közel a svéd parthoz a kitört viharban a lélekvesztő már-már felborult, s a királyi pár csak egy bátor halásznak köszönhetette életét, a ki látva a vészjelt, csónakjába vetette magát és segítségükre sietett. Hidegtől reszkette, bőrig ázva emelték ki a királynét a lélekvesztőből, hol férje lovasköpenyébe burkolva terült el, míg a király és adjutánsa a víz kimerítésével voltak elfoglalva. Egy halásznő segítette ki a királynét, ünnepi ruháját adván rá, miközben ágyába fektette, hol pár pillanat múlva

mélyen elaludt. A jó lelkű pórok csak később tudták meg, kiknek adtak szállást. Jutalmuk élethossziglani évdíj lön, melyet a királyné még akkor is pontosan fizetett, mikor már rég nem volt Svédországban.

Még azon évben megszületett a királyné második leánya, Amália hercegné, s 1807-ben június 22-ikén a harmadik, a későbbi oldenburgi hercegnő.

Nevezetessé tette ez évet XVIII. Lajos látogatása is, ki Mitauból Angliába utaztában Svédországban is töltött néhány napot. Ismeretes a történelemből, hogy IV. Gusztáv erős híve volt a legitim eszmének, tehát pártfogója az elűzött Bourbonoknak. Enghien herceg kivégeztetését

magyar püspök élete az, a mely önként kínálkozik a képző művészet ihletett tárgyául, hiszen áldásos életének egy-egy költői, megkapó részlete szinte reliefszerűen veszi körül a hagyományban és köztudatban is nemes alakját. A gazdag velencei patricius fia, kit Jeruzsálemben vívó útja közben egy hajótörés vet a dalmát partokra, hogy onnan viszontagságos bolyongás után a pécsi püspök vendégszerető hajlékába vezérelje, ki rögtön fölismeri benne a keresztény ügy hatalmas előmozdítóját s mindent elkövet, hogy a hazában maraszsa — valóban a gondviselés újmutatását példázza.

Pedig hát még az is kérdés, tudott-e egyáltalán magyarul? A keresztény hit terjesztésében tolmácsra szorult. Tudjuk, hogy Aba Sámuel sem értette, mert meg van írva a krónikákban, hogy mikor Aba Sámuel Péter híveit megölet-

ság nagy alapítójának, Szent István királyunknak azt a szerencsés ötletet, hogy fölkarolva az országába jött idegen tudóst, őt egyházalapítási nagy művéhez segítségül megnyerni, ismereteit, hitbuzgóságát a magyar kereszténység javára gyümölcsöztetni igyekezék. Műveltségünk kezdetleges állapota mellett nem is lehetett remélni, hogy a művelt olasz pap eszmévilágára a magyarság szelleme valami érezhető hatást gyakorolt volna. Két idegen világ eszmeharcját tárják elénk a magyar kereszténység történetének első századai, melyek közt közeledés vagy összeolvadás nem volt lehetséges. Ebben a forrongó alakulásban a régi és az új világnézetnek, az egymást kizáró irányzatoknak, Szent Gellért püspök a keresztény vallás kozmopolitizmusát képviseli. Meggyőző erről a ránk maradt hagyomány

A KESZTHELYI GAZDASÁGI TANINTÉZET SZÁZÉVES JUBILEUMA. — Az ünnepély az intézet régi épülete előtt.

is erőles szavakkal roszalta s Bonaparte ellen a legerősebb kifakadásokat használta. Legutóbbi születtjének keresztatyjává is XVIII. Lajost kérte föl, a ki azonban a keresztelést követő reggelinél a Bourbonok hagyományos ügyetlen testmozdulatával, melylyel felső testüket ideoda himbálják, csokoládéját a királyné gyönyörűen himzett keletindiai moll ruhájára tálalta ki úgy, hogy a királynénak vissza kellett vonulnia, hogy ruhát változtasson.

Ez volt, fájdalom, az utolsó derűs epizód Friderika királyné életében; ezután már csak a megrázó katasztrófa volt hátra. Elkövetkezett az Oroszországgal való háború s ezzel az a végetes fordulat, mely Gusztáv Adolfot megfosztotta trónjától s hazájától. (Vége következik.)

SZENT GELLÉRT PÜSPÖKRŐL.

Királyunk nagylelkű elhatározásából tudvalevőleg Szent Gellért emléke is szoborban lesz megőrkítve. És ha valami, úgy a kegyes életű

vén, őt szólította fel, hogy a koronát fejére tegye, nemcsak vonakodott ezt tenni, de fehér stólabán a szőszekre lépve, a leghevesebb kifakadásokkal dorgálta kegyetlenségeiért a pártitűt Abát s megjövendőlte három év múlva bekövetkező bukását. Hogy a vakmerő főpapot megtolmázzák a kényúr haragjától, paptársai — ugymond a história — a tolmácsnak intettek, hogy ne fordítsa le a király előtt a beszédet. De Gellért észrevevén jóakarói cselét, maga rivalt a tolmácsra, hogy beszédét hiven ismétlje.

De ha ebből látszik is, hogy az első csanádi püspök hazánkban töltött hosszú évek után sem tudott még magyarul, ez mitsem változtat azon az érdemen, hogy erős és összetartó kapcsolatot az ősmagyar pogány világ és a nyugati civilizáció közt. Benne a magyar nemzet ép azt az eszményét ünnepelheti, a művészet ép azt a gondolatot domboríthatja ki, mely ezer éves állami létünk politikai vezéreszméje: a nyugati polgárosuláshoz való simulást, a haladó nemzetekkel való lépéstartást, mint állam- és fajfentartó ösztönünknek alapját.

Ez sugalta az alkotmányos magyar király-

Szent Gellért életének egy igen érdekes és tanulságos részletével, melyet következőleg ad elő a krónikáiról.

Történt egyszer, hogy Szent Gellért püspök a királyhoz utaztában egy erdős vidéken szállott meg, mely sertések tartására szolgált. Ott aztán éjjel körül hallja a malomkövek zúgását, melyet előbb nem vett vala észre. Csodálkozott, hogy mi lehet az, s ime hallja, hogy egy aszszonyszemély, ki a malmot hajtotta, énekelni kezd. A püspök erre elbámulva odaszól Walthernek, a csanádi zárdaiskola vele volt magisterének: «Hallod Walther, miképen hangzik a magyarok danája?» És mindketten nevettek az éneken. A püspök, ki ezalatt lefeküdt, még mindig mosolyogva így szól: «Walther, magyarázd meg nekem, micsoda dallamu éneklés ez (quis istius melodiae cantus sit), mely szent olvasmányomat abban hagyini kényszerít?» Feleli ez: «A dálnak modulációja az (ista modulatio carminis est), a nő pedig, a ki dalol, szolgálja annak a gazdának, kinek szállva vagyunk s ki urának búzáját ily késő időben őrli.» Mire a püspök megint ezt kérdezte: Mesterségesen jár-e vagy kézi erőre? Mondja Walther: mes-

Erdélyi fényképe.

GRÓF FESTETICS TASZILÓ KESZTHELYI KASTÉLYÁNAK KAPUJA.

terségre is, kézi erőre is; nem igás baromtól vontatva, hanem sajátkezűleg körülforgatva. »Oh bámulatos dolog — mondá a püspök — miképen kinlódik az emberi nem! Boldog az az asszony, a ki másnak hatalma alatt állva, mégis vidám, s ily jókedvűen, zugolódás nélkül teljesíti a köteles szolgálatot.« Egyszermind nem csekély értékű pénzösszeget küldött neki.

Látjuk e rövid beszélgetésből azt a szembe-
szökő ellentétet, mely a nyugatias gondolkodású olasz és az őt környező népvilág közt föltárul. Látjuk a magyar keresztény egyház egyik oszlopának teljes járatlanságát a magyar népszellem nyilatkozásaival szemben. Gellért püspök mosolyog az idegenszerű dallamon, mely pedig talán az ezer év előtti magyar népdal eredeti és hamisítatlan rhythmusának őselemtől származtatva volna le ránk. Miért nem adnók ma, ha a világtól elzárkózott teológusok helyett a magyar népfaj kultúrája iránt érdeklődő toll őrzi meg számunkra Árpád-kori művelődésünk egykorú emlékeit.

A »Vita Gerhardi« sok hiteles adatot és becses motívumot szolgáltat nemcsak a művész képzeletének, de a történeti és korhűség szempontjából emelhető jogos kíváncsnak is. Múltán nevezzi Gellértet a magyar történetkutatás egyik jeles, Endlicher »ein kleiner hitziger Italiener«-nek. Életírásából tudjuk, hogy ez a jelző kis termetre vonatkozott. De vonatkozott epés, könnyen felbuzduló természetére is, mert a fennmaradt adatok különösen megemlékeznek a hitviták alkalmával tanúsított szenvedélyes és harszias vitázó modorról. A szó művészetének ez az elragadó heve lehetett az, a mi mindjárt Pécsen és Váradon tartott első prédikációi után arra a kifejezésre ragadta Anasztáz váradai apátot, hogy ily egyházi szónoka nem volt még Magyarországnak, mióta kereszténynyé lett. Ez költötte fel iránta Szent István figyelmét is, hogy mily körülmények közt, elmondja életének írója.

Boldogságos szűz Mária napján Szent István királyunk rendesen Székes-Fehérvárra jött, hol ilyenkor szokta volt összegyűjteni maga köré püspökeit, hogy a keresztény egyház dolgairol velők tanácskozzék. Mór pécsi püspök és Anasztáz váradai apát Gellértet is magukkal vitték a király üdvözlésére, a ki megpillantva a szerényen félrehúzódo szerzetest, érdeklődött iránta és kitérőül kérdősködött. A két főpap fölvilágosítására első gondja volt intézkedni, hogy Gellértet ne bocsássák el, míg vele nem beszél. Másnap aztán magához hívatta őt, mindent elkövetett, hogy lebeszélje jeruzsálemi útjáról s országában marasztassa Isten igéjének hirdetésére, s hogy rábírja erre, püspökséget ígért neki.

De erre Gellért csak nehezen volt rábírható. Mikor aztán végre vállalkozott a terhes, de fenkölt hivatásra, mely nevét örökre összezforsz-

totta a magyar keresztény egyház történetével, Konrád fejevári prépost volt az, ki a boldogságos Szűz napján tartott első szent beszédét hallgatóinak tolmácsolta. E naptól fogva Szent István állandóan oldala mellett tartotta s Imre királyi hercege nevelését is rábízta.

Halálát és megdicsőülését részletesen, bár legendákkal vegyítve beszéli el élete későbbi írója. Péter és a magyarok közt — ugymond — egyenlenség támadt, a miért is a magyarok követését küldtek Vazul fiaikhoz, a Szent István véreből származó Endre, Béla és Leventehez, hogy Lengyelországból hazahívják őket. Béla ott maradt, de Endre és Levente Magyarországra jöttek s Pesten sok magyarság fogadta őket, azzal a kérelemmel járulva elébük, hogy engedjék őket pogánymódra élni, ölessék le a keresztény papokat, irtsák ki a keresztény vallást, mert különben nem fognak fegyvert Péter ellen. Többen el is kezdték fejüket pogány módra borotválni, lohúst ettek s kardra hányták a keresztényeket.

Meghallotta ezt Gellért püspök, s Besztrid, Budi, Beneta és Zonug kíséretében tanácskozára jöttek össze Fejérvárt, honnan Budára indultak, Endre és Levente elé. Diós alá érve, Szent Gellért misét mondott környezetének, melynek végeztével könyezve fakadt e szavakra:

»Hiveim és testvéreim, tudjátok meg, hogy ma a Jézus Krisztushoz térünk vértanui halált

halva. Az éjjel álmodt láttam, az Ur Jézus Krisztust, a mint szent anyja ölén ült s minket magához szólítván, kezéből kínált testével és vérével. Mikor Beneta püspök közeledett, az Ur Jézus visszavonta az otyát, ő tehát nem fog a mi sorsunkban osztozni.«

Azzal mindnyájan megáldozva, tovább mentek. Pest alá érve, Vatha és őt társa Gellért szekerét megtámadták s őt magát kövekkel dobálták meg.

A szent életű püspök föltérde ereszkedve fogadta a súlyos csapásokat, hangosan kérve Istent, hogy bocsásson meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek. De a felbőszült pogányok csak annál kegyetlenebbek voltak s utoljára kocsiját a Dunaparton feldöntve, roskatag testét kirántották belőle s hordóba zárva, a kelenföldi hegyről (Kreenfeld) aláördítették. S mikor látták, hogy e kegyetlenség után is még mindig él, mellébe dárdát szurkalt s agyvelejét követ loocsantották szét.

Az újabb kutatások szerint különben Gellértet a pogány besenyők verték agyon Pesten, a hol akkor falujuk volt.

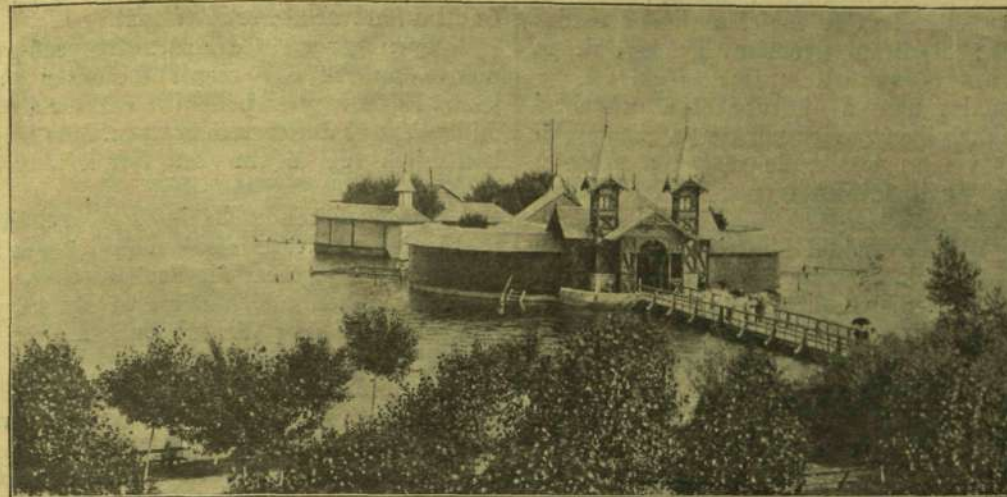
Nyolczszázötven éve ma, hogy szent Gellért vértanuhalálal fejezte be életét. A legenda hozzát teszi, hogy a körül, melylyel szétzúzták fejét, hét évig nem bírták a vért lemosni, a Duna pedig ugyanannyi ideig folyton haborgott. Másnap eltemették a Boldogságos Szűz templomában, a nép ezrével tödult holttestéhez, s a ki csak ruháját érintette, vagy a ki véré a földről fölszedte, meggyógyult. Hét évig maradt itt eltemetve, míg végre Mór csanádi püspök és Fülöp csanádi apát holttestét hazaszállították. Mikor koporsóját felnyitották, testét csodálatos épek és jóillatúnak találták. A lovak — mondja a »Vita Gerhardi«, — bár sem nem ittak, sem nem ettek egész út alatt, mégis vígan vitték terheket. A Maroshoz érve aztán szekérrel együtt hajóra tették a holttestet, de ime, a hajót semmi embererő nem bírta megmozdítani, alig tették azonban a szent kezeibe az evezőt, a hajó sebesen szelte át a hullámokat.

Mennyi naivan költői és plastikus részlet a szoborszerű megörökítésre! Mily szép és életteljes allegoria a jámbor püspök sirjára tett ruházata is: a »capucium« vagy »flocus« — a teveszőr palást, a kő, a mely életét kioltotta, s a cilicium és ostor, mint sanyargatótt önfeláldozó életének jelképei. Azután ott van még csoportoztatnak a beeli remete-barlang csodás mysteriuma, a megsebesült farkas, melyet Szent Gellért meggyógyít s mely hű társává lesz a szelid özne annál a földöntúli varázshatalomnál fogva, mely az istenfélő főpapot körülveszi. A középkor egész sovárgó romantikája, a magyar regekor legszebb emléke elevenítheti meg annak a művészek fantáziáját, ki Szent Gellért szobrát méltó alakban állítja majd elének. V. S.

A KESZTHELYI FŐ-UTCA FELSŐ RÉSE.

Döcsy fényképez felvétele.

Sátrál Andor fényképe.

A KESZTHELYI BALATON-PARTRÓL. — A szigetfűdő.

MARLBOROUGH TÁBORNAGY JELSZAVA.

Elbeszélés.

Angolból fordította S. V.

Mikly Samut, a londoni betörő czéh egyik kiváló tagját, Bolton Frank kartársa látogatta meg. A két érdemes férfi rövid eszmecsere után azon kölcsönös meggyőződésre jutott, hogy zsebeikben a teljes üresség kellemetlen állapota uralkodik, és a mi több, nagyon kevés a kilátás arra, hogy a mai nap folytán fogai-
nak munkát adhassanak.

— Szó a mi szó, — kezdé Mikly Samu, — a dolog úgy áll, hogy az ember ma-holnap közönséges zsebmetszésre fog szorulni. Mióta a betörések elleni biztosítási intézetek létre jöttek, az éjjeli órák valóságos czerberusokká lettek. Képzeld csak, a minap Barker és Shepp egy kitűnő üzletben való részvételre hívtak fel. Padló áttörés a második emeletről az elsőbe. Az üres lakásban egy Chubb-féle pénzszekrény kinyitása. Távozás a szomszéd ház erkélyéről. Egy szóval könnyű munka, nagy haszon, csekély kockázat.

— Nos, kérlek, mit gondolsz, mi lett belőle? Semmi, teljességgel semmi. A pénztárban egy fillér sem volt!... Mikor aztán a harmadik óráig tartott keserves munka után távozni készültünk, Shepp az erkély párkányában megakadtán, az első emeletről a járdára zuhanva mindkét lábát eltörte. Mit volt mit tennünk, egy darabig Barker meg én vittük, utóbb pedig kocsin a Bartholomeus kórházba szállítottuk. Halottal már ilyesmit?...

— Nem én, — felelé egy kis vártatra Bolton, — de ez nem segít a bajon. Volna ugyan egy tervem, de ahhoz Marlborough tábornagy jelszava szerint: »szerencse, sok szerencse kellene«.

— És mi lenne az, — kérde Mikly.
— A terv agyamban már annyira megérett, hogy kivételre a szükséges előmunkákat is megtettem.

E szavak után Bolton a vele hozott jókora batyuból két rendőri egyenruha kabátot és sisakot vett elő.

— Mi legyen ez?

— Az egyik kabátot te veszed magadra, a másikat pedig én. Azután pedig korán reggel — mondjuk 7 órakor — beállítunk Stocum Jakab tőkepénzes és nagykereskedő úrhoz, kinek ezt a rendesen kiállított elfogatási parancsot tartom az orra alá. Stocum úr természetesen dühbe jön és cselédjeit csengeti elő, de én nem tágitok, azaz mi nem tágitunk, s míg én az ellenszegülő Stocum úrral vesződöm, addig te a törvény nevében az inast, a szakácsnét, a szobaleányt, egy szóval az egész cselédséget egy mellékszobában elzárod és a lakásban található ezüst szereket, pénzt és egyéb dolgokat a veled hozott zsákba rakva kerekelt oldasz. A többi magától jön. Nos, mit mondasz tervemhez?

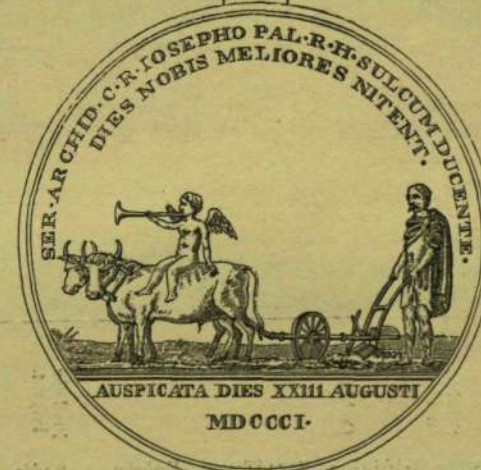
— Nem rossz, de...

— Mit, de?...

— Hát csak attól tartok, hogy Stocum a telefonhoz férve, lármát üt.

— Oh, te együgyű virágzó! Hiszen magától értetődik, hogy a távbeszélő vezetéket még haj-

nalban elvágom. Csengethet aztán Stocum, a mennyit akar...
— Jó, de tegyük fel, hogy úgy járunk, mint az iménti Chubb-pénztárral, vagyis, hogy Sto-

A keszthelyi »Georgikon« megnyitása emlékére vert érem.

cum bankjegyeit és egyéb értékes portékáját oly helyen tartja, hová az ember nem fér...
— Ostoba beszéd! — kiáltá Bolton, — anynyit minden esetre találunk, hogy néhány napot egyéb czélszerű tervek kieszelésére fordíthas-

sunk. Ha pedig a dolog inyedre nem lenne, más felé kell fordulnom, de a koplálásnak okvetlenül véget akarok vetni.

Bolton határozott fellépése a lágy szívű Miklyre nagy benyomást tett, mire a két érdemes kartárs a teendők tüzetes megbeszélése után, egy közeli vendéglőbe vonult, melynek tulajdonosát hasonló szorult pillanatokban igénybe szokták venni.

Másnap a londoni hagyományos kód lehetővé tette azt, hogy a két kartárs minden feltűnés nélkül Stocum úrnak Wall-utcai lakásába jusszon. — A két egyenruhás rendőr láttára a kapus legott fülkéjébe vonult vissza.

— Stocum Jakab? — kérde Bolton a kapushoz fordulva.

— Második emelet 10-ik szám, — mondá a kapus, kin meglátszott, hogy a rendőrök megjelenéséhez nincsen szokva.

— Maradjon helyén, — folytató Bolton, számára tett újjával a kaput hallgatásra intve.

A lépcsőre nyíló ajtón levő villamos csengettyű első ketyegésére egy tisztességes külsejű inas jelent meg, kitől az árendőrök Stocum Jakab úr hollétét tudakolták.

— Stocum úr itthon van, — felelé a szolgál, — rögtön be fogom jelenteni...

— Csak előre, — mondá Bolton, maga után az ajtó kulcsát kétszer megfordítva.

E pillanatban a lakosztály egyik szobája küszöbén egy színből kikelt úri ember állt meg, mire az inas legott vissza lépett.

— Mivel szolgálhatok? — kérde Stocum úr remegő hangon.

— Legnagyobb sajnálatomra, — mondá Bolton, zsebéből a készen tartott parancsot elővonva, — önt el kell fognom...

— Igen, igen, — dadogá Stocum, — önök a központi hivatal küldöttjei.

— Igen.

Erre Mikly nagyot sohajtott.

— És mi történnék, — folytató egy kis várta-
tva a minden tagjában remegő bankár, — ha önök a központba visszatérve, azt jelentenék, hogy én már tegnap elutaztam, — igen, elutaztam vagy megszöktem?...

Bolton nem felelt, Mikly pedig újból sohajtozva úgy tett, mintha Stocum urat sajnálna.

— Ez lehetetlen, — dörmögé végre Bolton.

— No, beszéljünk okosan. Ezer font sterlinget önnök, ötszázat fiatalabb társának. Mit mond erre felügyelő úr?

— Lehetetlen. A dolog nagyon veszélyes és nem érdemi meg, hogy az embert tiz esztendőre a fegyházba zárják. Nem tehetem...

— Tehát két, háromezer fontot önnök, és ezer fontot fiatal barátjának, — mondá a bankár, tárczájából egy csomó ropogós bankjegyet az asztalra rakva.

A pénz megolvasása tizfontos bankjegyekben mindössze tiz percet vett igénybe.

— Jelentsék kérem, hogy tegnap Dublinba utaztam, ez az egész. Biztosítom önöket, hogy miattam nem fognak bajba keveredni. A kapus meg inasom velem jönnek. Az egyik könyvelőm, a másik pedig titkárom.

— Helyes, — felelé Bolton.

— Jó napot, uraim, — mondá Stocum.

Öt perc múlva a két detektív kocsin Mikly lakására érkezett.

— Nos, kinek volt igaza? — kérde Bolton a zsákmány testvéries megosztása után.

— Stocum valószínűleg attól félt, hogy gyil-

Döcsy fényképe.

A KESZTHELYI BALATON-PARTRÓL. — A parti sétány a gőzhajó-kikötővel.

től mocsaras, egészségtelen terület volt; ma ez szabályozott, befásított kis paradicsom, a melynek homlokzatát hatalmas kohótelepek alkotják. A vasútról nézve, mely a telepre is bemegy, eget verő vaskemenczék láthatók s a füsttől, ködtől sötétített levegőben olykor-olykor megmegvillan az izzó vasláva, a mint a kemenczéből kitor s végig szalad a számára készített zeg-zugos formák csatornáiban.

A vasút mentén kiégett vaskövekből hatalmas sánczok emelkednek, itt—ott még izzó állapotban. A határos hegylánczokat karvastagságú drótkötelek csatolják a kohókemenczékhez s e köteleken sűrű egymástánban futnak az apró szállítókoszik szénrel, érezezel megrakva. A bányából, a hegy gomrából szállítják a homokos vasérczet a kohóba, a mely puskalőrsnyire van a bányától.

A terjedelmes kohóházak előtt fenyűgallyas diadalkapu várta az érkezőket, a kik meglepetve álltak meg a hatalmas telep előtt. Négy óriás vascarnok üregéből szikrázott elő az ezer színű vasláva és sutorogva ömlött szét az öntőcsatornában. A kohókemenczék házmagaságú fedelei szabályos időközökben fel-felnyitlak s égig érő tűz, láng csapott fel belőlük és nehéz fojtó füstöt árasztottak szerteszét. A szokatlan dűbörgés, a hidraulikus gépek morgó csattogása, a szeskoscsikát, vaskövet szállító liftek lánczainak csörömpölése, a vas szűk kalapácsainak tompa koppanása megrázza, szinte megingatja lábain a hasonló dolgokat meg nem szokott embert. Perczekig tartott, míg az első hatás nyomásától szabadulva nyugodtan nézhetek körül a vendégek s órák hosszába került, míg az egész telepet jól megszemlélheték.

Esteledett, mire a tanulságos kirándulásból visszatértek Rimaszombath a búcsulakomára, mely a kongresszus munkálkodását befejezte. Másnap szétoszlott a nagy társaság. Wekerle Sándor visszatért Budapestre, gróf Teleki Géza Hámor László gömri főispán vitte vendégeit, a gyűlés tagjainak nagy része pedig Dobosára utazott, hogy ott a jégbarlangot meglekintse. S a bányászok ez évi szép, tanulságos ünnepe ezzel véget ért.

MUDRONY SOMA.

Mudrony Soma, az országos iparegyesület igazgatója, hosszú szenvedés után elhunyt. A magyar gazdasági élet, az ipar fejlesztése bármily oldaláról is foglalkoztatta a figyelmet és kívánt intézkedéseket, Mudrony Somát a tett helyén találta mindig. Alapos szakképzettség, bő ismeretekkel és lelkesülten munkálkodott e téren s működésének sok eredménye közt kivált az országos iparegyesület emlithetjük, melynek újjászervezése óta — harmincz éve immár — tisztviselője, majd egyik irányzója lett. Szóval, tollal és tettel szolgálta az iparügyeket. Mint országgyűlési képviselő is leginkább az ipar érdekében szólt föl. Az 1885-iki és az 1896-iki országos kiállítások előkészítésében szintén közreműködött s indítványai, javaslatai előmozdították e kiállítások sikerét. Sok ismeretét szeretetreméltó egyéni tulajdonságai is támogatták. Örömet érintkezett vele mindenki és kifogástalan jellemét nagyra becsülték.

ZAIMIS GÖRÖG MINISZTERELNÖK.

Erdélyi fényképe után.
MUDRONY SOMA.

Sokoldalú képességét egyesítette a még meglehetősen elhanyagolt iparügyek mellett, s eszméit, törekveit szívós kitartással testesítette meg. Tudott is ezekért harcolni. Meggyőződésén kívül a toll volt leghatékonyabb fegyvere. Irt könyveket, röpiratokat, nagyon sok hírlapi cikket. Jó tolla volt, s nem is pihentette azt. Ha üres időt szakíthatott, örömet fordult a szépirodalomhoz is, melyen annyi szeretettel és vágygálgal csüggött az ideális lelki, kedves ember. «Ildényiné lánya» című regénye a jellemzésben, a drámai elemek tüzes forrongásában, az előadás érdekességében is mutatja, hogy Mudrony a köztel egyeb terén is mily helyet foglalhatott volna.

Mudrony Soma 1842-ben született Kézsmárkon, Szepesmegyében. Atyja, Sándor, egyike volt a legértelmesebb és legokosabb módon gazdálkodó birtokosoknak. Fia 1865-ben Budapestben fejezte be egyetemi tanulmányait. Mint hírlapíró az akkori ellenzéki lapnak dolgozott s csakhamar föltűnt nemzetgazdasági tanulmányaival. 1867-ben az országos iparegyesület titkára lett. Ebben az időben alakult a budapesti munkásképző egyesület, mely Mudront elnökévé választotta. Majd rábízták az «Anyagi Érdekeink» című szaklap szerkesztését, a melyet azután éveken át szerkesztett. Fiatalsága mellett is az ipar- és nemzetgazdaság terén csakhamar szaktekintélyül ismerték el. 1872-ben az országos iparegyesület igazgatója lett s azóta kiváló szakértelemmel és buzgósággal vezette az egyesület ügyeit. Később őt bízták meg az ipariskolai tankönyvek elkészítésével. 1875-ben Gölniczványa, 1880-ban pedig Debreczen város III. választó kerülete képviselőjévé választotta. Az 1885. évi orsz. kiállítás alkalmával ő szerkesztette a «Honismeret»-t és a katalógust, 1896-ban szintén a katalógusok szerkesztői között volt. 1887-ben Galántán választották képviselővé függetlenségi programmal. Nevezetesebb munkái: «A várnagy és Magyarország közgazdaságának újjászervezése», «Iparpolitikai tanulmányok» (1877), «Budapest jövője» (1873), «A vámkérdés megoldása» (1890). Tagja volt az ipartanácsnak, a vámtanácsnak, a statisztikai tanácsnak, az orsz. iparoktatási tanácsnak. Az ipartestületek III. kongresszusának elnöke s a központi bizottságának is elnöke volt. Mint az iparegyesület igazgatója részt vett a fővárosi ipariskolák szervezésében s Szabóky Adolfal együtt 16 éven át az ipariskolai bizottságnak is elnöke volt.

Szerény, egyszerű természete került minden feltűnést. A kik valóban méltányolták is sokoldalú képzettségét, s a kristály tiszta embert benne, egy szűkebb kör volt, mely korai halálát oly megdöbbentéssel fogadta. Mudront a lankadatlan munka törte össze. Gyöngye szervezete meglazult. Két esztendőre, hogy betegeskedni kezdett s ekkor eltöltötték a szellemi munkától. Nem sokára szélhűdés érte, s több mint esztendő óta ép elmével, tenni akaró vágygálgal, de tétlenségben szenvedett. Szerető neje külföldi

vizgyógyintézetbe vitte, a tavasszal pedig ungmegyei kis birtokukra, a Szerednye melletti Szlatinára vonultak. A derék ember ott hunyt el e hó 17-ikén, s ott is temették el. Az országos ipar-egyesület nagyszerűen igazgatójának végtisztességén küldöttséggel képviseltette magát; az elhunyt díszes temetéséről is gondoskodott. A függetlenségi párt is koszorút küldött régi kipróbált tagjának koporsójára s a párt egyik tagja szintén megjelent, hogy a sírnál búcsúztatót mondjon.

KÉT ÚJ MINISZTERELNÖK.

Zaimis görög miniszterelnök. — Sagasta spanyol miniszterelnök.

Nem épen rendes körülmények között történt közelebb hirtelen kormányváltás két európai államban: Spanyolországban és a töle messze fekvő Görögországban. Spanyolországban a váltakozva oly sok ideig működött Canovas orgyilkossága áldozata lett, Görögországban pedig a szerencsétlen háború alapján létrejött bekekötés zavarta fel újból a különben is lobbanékony kedélyeket s okozott a szerencsétlen országban új kormányváltást.

Az új görög miniszterelnök, Zaimis Sándor, ki egyúttal külügyminiszter is, kevésbé ismert ember. Volt ugyan már két ízben is miniszter, egykor az igazságügy, másodízben a belügy élén, legutóbb pedig a képviselőház elnöke volt: azonban Athénben tudvalevőleg oly gyorsan változnak a miniszteriumok, hogy a külföldi rendes körülmények között — hogy egy gúnyos diplomata-éleztet alkalmazzunk — nem is tartja érdemesnek megjegyezni az időnkénti miniszterek nevét. Athénben azt állítják Zaimisról, hogy sokat tanult s igazságszerető ember. Mindegyik Delyannisnak, az egykor nagy hatalmú miniszterelnöknek híve volt, ki most nyilvánosan megtagadta e hívet, hogy az ő közreműködése nélkül mert kormányt alakítani. Zaimis, mint a király is, most a háború szomorú tapasztalatai után valósággal félnek Delyannistól, ki a háború valóságos előidézője volt, ki még most is szenvedélyes ember s nagytelkintélyű a köznépnel. Az új kormány komolyabban akar működni, és Zaimisnak sikerült többek között két igen ügyes miniszterterátsát nyerni: egyik Smolenszki tábornok, a hadügyminiszter, ki Görögországban igen népszerű, a másik pedig Sreit a pénzügyminiszter, ki előbb a nemzeti bank igazgatója volt s így igen alkalmas embernek látszik, hogy az új kölcsön megkötésében, meg a régi hitelezők üzleteinek lebonyolításában sikerrel működjen közre.

Sokkal nevezetesebb és tekintélyes politikai múlttal bíró ember az új spanyol miniszterelnök Don Praxedes Mateo Sagasta, kiről lapjainknak a spanyol politikai életéről szóló közleményeiben már évtizedek óta igen sokszor volt szó. Sagasta már rég szereplő ember, 1827-ben július 21-ikén született Torrecilla de Camorosban, Castilia tartományban. Tanulmányait a madridi mérnöki iskolában fejezte be s eleintén vasúti mérnök volt Zamora városban, honnan 1854-ben a kortesbe választották képviselőnek. Itt csakhamar tekintélyre emelkedett, a köztársasági pártnak egyik vezérfője lett, s midőn a párt forradalmát 1856-ban leverték, kénytelen volt Franciaországba menekülni, a hol az általános amnestia idejéig maradt. Visszatérve hazájába, hírlapíró

SAGASTA SPANYOL MINISZTERELNÖK.

lett s a haladó párt «Iberia» nevű lapjának szerkesztőjeül működött. 1866-ban a június 22-iki fölkelés után kénytelen volt ismét Franciaországba menekülni, honnan azonban csakhamar visszatért és a madridi mérnök-iskola tanára lett. Izabella királynő bukása után elhagyva régi pártját, Prim tábornokhoz csatlakozott s annak miniszteriumában belügyminiszteri tárczát nyert. 1871 októberében a kortes elnökévé választott meg, de ugyanezen évben újból belügyminiszter lett a Malcampo-miniszteriumban. 1872 február 18-án már miniszterelnök volt; de mivel választási czélokra állami pénzeket használt fel, 1872 május 22-én kénytelen volt visszalepni. 1874 január 3-án Serrano miniszteriumában külügyminiszter, május 13-án belügyminiszter lett, majd szept. 4-ikén miniszterelnökké nevezetett ki. Alfonz király trónra lépével még ugyanaz év decz. 30-án vissza kellett lépnie. Akkor a dinasztikus liberális ellenzéknek vezetője lett, s e minőségében a republikánusok ellen is küzdött. 1881—83-ban újból miniszterelnök lett; 1885-ben liberális kormányt alakított s nevezetesen reformokat (esküdtsekek, polgári házasság, általános választó jog) léptetett életbe. 1890 július havában lépett vissza a miniszterelnökségtől, melyet a kiskorú király uralkodása alatt oly sokáig vezetett; de már 1891-ben újból miniszterelnök lett, bár csak rövid időre. Így mint vezérférfiú vagy az ellenzék, vagy a kormány élén már negyedszázad óta egyik fő tényezője Spanyolország újabb történetének.

DIVATLEVÉL.

A naptár szerint beköszöntött ősz enyhe időjárása nem engedi meg, hogy az őszi divat legújabb termékeit a hölgyek bemutathassák.

A kiállított mintákon valami különös változás nem látszik. Téli felöltők, köpenyek és bundák ép úgy, mint tavaly, az idén is leginkább nehéz francia bársonyból készülnek. A bélések és prémek való szőrmék, u. m. chinchilla, nyest, czoboly, kanadai róka, stb. magas ára nem változott, miért is a nagy közönség túlnyomó része azon remek kivitelű utánzó szőrméket veszi, melyeket Angliában gyártanak. Mig egy kanadai rókával bélelt hosszú felöltő 6—800 forintba kerül, az utánzatért ezen összeg hatod részét fizetik. Estély- és fogadóruhák angol és francia selyem brokátból készülnek. A spanyol bolero szabású kabátkákat arany vagy selyem himézsek díszítik, többnyire ríktó színekben.

A kerékpározás sportja még a legmagasabb körök hölgyei közt is elterjedt, az arra való jelmezes ruhákat most szintén különféle mintákban állították ki. Az eleinte használt bő nadrag, melyet térdig érő harisnyákkal viseltek, teljesen háttérbe szorult. Elegáns hölgy kerékpáron rendesen magas csizmát visel, melyet az elől kétfelé váló szoknya félig eltakar. A szoknyához, valamint az ahhoz való derékhoz sötétbarna linden bársonyt használnak. Magától értetődik, hogy kerékpáron vagy lóháton a hölgy többé-kevésbé kecses termete inkább kivehető lévén, rendkívül kövér vagy rendkívül sovány hölgyeknek a sport ezen nemét nem igen ajánlják.

Nagy feltűnést keltett Bécsben az osztrák miniszterelnök leányának, Badeni Vanda grófnőnek kelengyéje, mely egy álló hétig közszemlére volt kitéve. Minden egyes darabon meglejtőzt, hogy a gondos anya első sorban nem a pompát, hanem a finom izlést tartotta szem előtt, s ezért sokkal több felhárnyékot, mint selyem brokátos ruhát láttunk. A kelengye túlnyomó része Bécsben készült.

Ez alkalommal egyik igen előkelő párisi divatteremben készült bolero kabátka rajzát küldöm. A kabátka poplinból készült, magas gallérral, elől bő fodrozattal, melynek fele része a fekete bársony öv é. A díszítés leginkább fehér atlaszból és fehér csipkéből áll. Fekete nemez-kalap strucczollal és fekete bársony csokorral. Ez utóbbi kalapforma leginkább sugár termetű hölgyeknek ajánlható.

Alice.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Sz. Szigethy Vilmos. «Nebántsvirág.» Nagy-Becskerek 1897. — Az operettből vett cím után sokkal kevesebbet várunk a kis kötetből, mint a mit tényleg nyújt. Ha átolvassuk a hét íves kis gyűjteményt, örömmel látjuk, hogy egy szeretetreméltó, rokonszenves lyrai tehetség öntötte zengő dalformába subjektív érzelmeit. Költőnk ajkáról könnyen, dallamosan folynak a szavak s többnyire a szív valódi meghatottságát tolmácsolják, s nem

egyszer feledtetik, hogy a tartalom nagyon sovány, a gondolat köznapi vagy elsőfajta, s gyakran még nem is logikus. Például a «Szeretlek» című versben azt mondja, hogy homályos erdőn gyakran megjelenik előtte a lány bájos arca:

«Ha ezt nevezik szerelemnek,
Akkor szeretlek angyalom».

Bolyong a rengetegben, a kedves nevét kiáltja, köny áztatja arcát, a csacska szellő elviszi sohajtását. Rég múlt időkbe ragadja a képzelet, s lelke elé varázsolja az édes angyalt. S minden strófa végén a már idézett refrain. Jóformán az egész versen keresztül ugyanazt a gondolatot ismétli, ha ugyan gondolatnak nevezhetjük a tartalmatlan szentimentális áradozást. Vannak azonban Szigethy Vilmosnak költeményei, melyekben ha újat nem mond is, de csinosan, kerekén fejezi ki a többé-kevésbé ismert gondolatot. Szép, zengzetes verselését már kiemeltük. Nyelve is elég hajlékony, költői; vannak azonban a divatos roz szokás szütle hibái. Ilyen pl. az «a» névelő fölösleges, sőt gyakran helytelen használata. Ime néhány kikapott példa a sok közül:

«Eszedbe hozza minden órán
A boldogtalanságomat»,
«Az éltém végeig szeretlek»,
«Es a közeledben», stb.

Tudjuk, hogy a névelővel való visszaélés mai napság igen elterjedt, még előkelő íróknál is találkozunk vele; de ez utánzásra méltóvá nem teszi s bántja az ép magyar fület.

A csinos kiállítású kötet szerző sajátja. Álljon itt belőle mutatványul a következő két költemény:

Május elsején.

Hogy már kizöldült fű, fa, erdő
S újra virítani kezd a lomb,
A messze kéklő hegyek ormán
Homályos kőd már nem borong,
Madárdal hangzik a bokorból,
Vidám most gazdag és szegény,
En nem tudok csupán örülni
Gyönyörű Május elsején.

Feeske suhan a légen által,
Boldogságról zeng éneket,
Megdobban szive az örömtől,
Hogy minden újránledett,
Siet párjához csöcseregre,
En elmerenge énekén,
De messze tudok felvidulni
Gyönyörű Május elsején.

Oh, volt idő, nem oly nagyon rég,
Hogy boldog voltam én nagyon,
Es csupa életkedv, reménység
Volt minden apró kis dalom,
De régtől az én napom már,
Kihalt szívemből a remény . . .
Oh, hogyha oly boldog lehetnék,
Mint akkor, Május elsején!

Együtt bolyongtunk a szabadban,
A buza közt pacsirta szőlt,
S egymást ölelve elmerengtünk
Ifjú szívünk ábrándról,
Arany kedélyvel kelt a nap föl
A messze égnek peremén.
S egymást karolva leborultunk
Zokogni Május elsején.

A fán dalolt a kis madárka,
Reánk süttött a napsugár,
A természetben csak tavasz volt
Szívünkben örök-éltű nyár,
Köny csillogott a boldogságtól
A kedvesemnek szép szemén . . .
Oh, sohse leszek olyan boldog,
Mint akkor, Május elsején!

Siváran elborult kedélyvel
Hűhá gyötörődés, panasz,
Jó a nagy lsten, megszűlemlik
Szívemben újra a tavasz.
Nem leszek én örökre árva,
Ily elhagyott, ilyen szegény,
Szívembe tér a szerelem majd
Gyönyörű Május elsején.

BOLERO-SZABÁSÚ KABÁTKÁK.

Sötét felhő.

Sötét felhő jár az égen,
Eszembe jutsz most te nekem,
Rád gondolok bánatomban,
Mért élek így elhagyottan.

Olyan vagyok, mint a felhő,
Belekap a kőzsa szellő,
Nagy viharok dúzik, hajtják,
Sohsem lel nyugodalmát.

Nyugodalmát.

A természettudományi társulat kiadványai.

A természettudományi társulat kiadásában a következő munkák jelentek meg:

«A magyarországi tavak halainak természetes tápláléka.» (A magyarországi tavak mikroszkópi állatvilága.) A földmívelésügyi magyar kir. miniszterium megbízásából írta dr. deési Daday Jenő, magyar kir. tud. egyetemi m. tanár, a magyar tud. akadémia tagja, 62 szövegközi ábrával. A földmívelésügyi magyar kir. miniszterium segítségével kiadta a kir. magyar természettudományi társulat. A 31 nyomott ív bolti ára 3 frt. Társulati tagoknak 2 forint 50 krajczár.

«A szemléni szigetesség geológiai és közettani tekintetben.» A kir. magyar természettudományi társulat megbízásából írta dr. Szádeczky Gyula, a kolozsvári egyetemen az ásványtan és geológia tanára. Egy táblával, egy térképpel és három ábrával. Bolti ára 1 frt 20 kr. Tagoknak 2 forint.

Az Olcsó Könyvtár. A Gyulai Pál szerkesztésében és a Franklin-Társulat kiadásában megjelenő Olcsó Könyvtár a téli estékre új nagy sorozatban teszi közzé a hazai és külföldi irodalom jó műveit. Egy-egy szám ezekből 10 krajczár, s még oly művek is, melyek első megjelenésükkor köteteket foglaltak el, ebben a vállalatban 30—60 krajczárért szerezhethetők meg. A most kiadott füzetek tartalma a következő:

Ebelot regénye «Cazaux András» (341—42. sz.), Hugo Viktor «Borgia Lucretiája» (343—44. sz.) a nagy francia költő egyik legértékesebb színpadi alkotása. Tennyson gyönyörű «Költői beszélgetése» (345—46. sz.) Csukási József fordításában. Goldoninak, az olaszok legnépszerűbb vígjátékírójának egy szép darabját «A hazugot» fordította le Radó Antal (347—49. sz.). Delpit regénye, «Odette házassága» (350—52.) egyike az olvasottabb francia könyveknek. Taylor jeles vígjátékát «Barátságból» (353. sz.) Csiky Gergely fordította. Sok gyönyörűséget találhat a művelt olvasó

Fenchtersleben könyvében «A lélek életrendjében», mely tudós alaposággal és szellemességgel deríti föl a lelki élet nyilvánulásait. Augier kitűnő vigjátéka «Poirier úr veje» (357—58) és Gozlan szép novellája «Három ara egy koronára» (359), következik, aztán a finn Suonio poétikus könyve «A hold regái». A 361—66. szám: «Orosz beszédek», Puskin, Turgenev, Gogol, Dosztojevszki kisebb munkái és Csopely László fordította. 367—69. sz.: Fáy András régi híres beszéde «Érzékelés és világ folyása», a harminczas évek kedvelt levélformájában. A 370—74. szám Lever-től, az angol irodalom egyik legolvasottabb regényét «A viharban» címűt közli György Aladár jó fordításában. A 375—77. számokban Legouvé E. magyar színpadokon is egykor nagy hatással adott «Beatriz» című színművét kapjuk. A 378—80. számok Csiky Gergelynek a jeles színműírónak «Az első és a második» érdekes elbeszélést adják. 381—85. sz. Malot Hector regénye: «Pompon». Berczik Árpád kedves népszimve: «Az igamédi kispap» 386—87. számokat tölti be. Kisfaludy Károly «Pártitók» című vigjátéka 388—89. sz. minden idők legjobb magyar életképei közül való, míg Gyulai Pál költői elbeszélése, «Szilágyi és Hajmási» régi mondáink egyik legszebbjének költői szépségekkel gazdag földolgozása. Saint-Pierre világhírű elbeszélése «Pál és Virginia» 390—92. sz. B. Kemény Zsigmond publicisztikai dolgozataiból érdekes kötetet gyűjt egybe Gyulai Pál «Élet és irodalom» cizmen kritikákat és tanulmányokat a széptan köréből (393—94. sz.). Petőfi Sándor «Beszédei» (395—96. sz.) a költő ragyogó tehetségének csillogó törmelékei. Végül Le Sage klasszikus regénye «A sánta ördög», (397—400. sz.) mélyreható szatirájával egy egész korszak képét örökíti meg, mely manapság is találó képből látatja az emberi törekvések hiúságos voltát.

Újabb csillagászati olvasmányok. Irta Flammarion Kamill. Flammarionnak ezen újabb műve ugyanolyan megragadó, mint a régebbiek, melyek a magyar olvasó közönség előtt is ismeretesek. Mint a könyv címe is mutatja, csillagászati dolgokról beszél az, népszerűen, vonzó, könnyű modorban ugyan, de még is szigorúan a tudományos kutatások alapján. Elvezeti az olvasót a végtelen űrbe, megismerteti az ott kerengő égi testekkel, melyek közt a mi földünk csak egy parányi porzsem. A számos képpel meg érdekesebbé tett kötet az Athenaeum kiadásában jelent meg s ára 3 forint.

Török világ Budán. Irta Tarczai György. Mai nap nagyon ritkán jelenik meg egy-egy történelmi regény, azért határozott elismerést érdemel érte Tarczai György, hogy a megszokott szerelmi dolgok helyett, ezen az elhanyagolt téren próbálkozott meg munkájával. És hozzá tehetjük mindjárt, hogy szép sikerrel, az elbeszélés színes, eleven, vonzó s kétségtelenül kedves olvasmányát fogja képezni az ifjúságnak, a melynek számára készült. A könyv Wagner és Széleyninél jelent meg Miskolcban; ára 2 korona.

Keleti Páris. Irta Muntureanu H. Julia. Ez a könyv gyűjteménye azon elbeszéléseknek, melyeket a szerzőnek Nimen írói név alatt a lapok társzában az utóbbi pár év alatt közlő tett. Az elbeszélések mind a bukárest életét vázolják s a román főváros meglehetősen zűlért erkölcsi alapon álló társadalmát mutatják be, annak könnyelműségeivel, vétkeivel. Az író név a munkájával határozottan kiváló tehetségű elbeszélőnek mutatja be magát, meséi öntudatos, biztos kézzel irt kerek történetek, melyek az érdeklődést felkeltik és ki is elégítik. A kötet az Athenaeumnál jelent meg, ára 1 frt 20 kr.

A Magyar Iparművészet. című folyóirathoz, mely az iparművészeti társulat közlönye, a második füzet hagyta el a sajtót. Gazdag és tanulságos tartalma dicsőretet érdemel.

Fittler Kamill (a lap szerkesztője) az iparművészeti iskolát ösmerteti, Petrik Lajos a szombatfali templomról XIII-ik századbeli freskóiról közöl két érdekes fényképet. A fogarasi hegyek őserdeiben elrejtett zárakom tiszta román stílusú árul el. Petrik véletlenül bukkan rá. Spiegel Frigyes érdekesen ismerteti az építészetben legújabbann annyira divatba jött modern disztó-stílt, melyet az anglok kedveltek. Mihálik József egy XVII-ik századbeli kassai sereglet ösmerteti, Roth Miksa pedig az opalescens üvegmosaikokat. Utóbbiról színes ábrákat is közöl a folyóirat.

Előfizetési felhívás. Sántha Károly, kit lapunkban meglelt költeményei után jól ismernek olvasóink, előfizetést hirdet egy kötet költeményre. Felhívásában a szerző többek között ezt mondja: «Köte-temnek ajánlót nem kerestem, jobb szeretem, ha az maga ajánlja magát; különben e téren Múzsá-

mon kívül Arany János, Szász Károly és Rákosi Jenő volt a biztatóm». A könyv előfizetési ára 3 korona és Sántha Károly ev. lelkész címére, Sár-Szt.-Lőrinczre küldendő. Sántha Károly sár-szent-lőrinczi lelkész különösebben hazafias és vallásos költeményeivel keltett figyelmet. Egyszerűség, jó ízlés, nemes gondolat és tiszta forma jellemzik műzáját s költészete érdemes arra, hogy a jóízű barátai fölkarolják.

Tisztek és asszonyok czimvel Farkas Emőd hírlapíró jobbára vig katonai elbeszéléseket tartalmazó könyvet ad ki. A 9 ivnyi terjedelemben nov. végén megjelenő könyv előfizetési ára 50 krajczár. Az előfizetési pénzek és megrendelések szerző nevére Budapest, VII. ker., Almásy tér 1. sz. alá küldendők.

Színházak. Október 16-ika főváros színházában ismét nevezetes nap. Új színház nyílt meg, a Magyar színház, immár az ötödik állandó színház Budapestén, a hol folytonosan hangzik a magyar szó. Külvárosi színház, a főváros oly részében, a nagy Erzsébetvárosban, a hol csakugyan szükséges a magyar szó behízelgő és csábító módszerű megkedveltetése. Magán vállalkozás létesítette, a mi mutatja, hogy a fővárosban a színházak jövője most már biztosított. Ugyanazon estén, melyen a Magyar színház megnyílt, a Népszínház új igazgatós alá került. Ebben az az összefüggés, hogy a népszínház eddigi igazgatója, Evva Lajos vonult át mint igazgatósági elnök a Magyar Színházba, a Népszínház bérletét pedig okt. 16-ikától Porzolt Kálmán vette át.

A Népszínházban megmaradt az eddigi személyzet és a játéklend, s minden zökkenés nélkül megy tovább minden. Az új igazgatót e hó 16-ikán üdvözölte a személyzet, este pedig Tóth Ede népszínműve a «Falu rozsza» került színre, ezuttal 149-ik sz. A népszerű színművet új kiállításban adták és pedig a darabnak megfelelő stílusban. A díszletek az eddiginél hibetlannal mutatnak, s az összes személyzet a felső-görmörmei népviseletben jelent meg. Ez sok festői és etnografiai érdekességet adott az előadásnak. A színház legjobb erői jelentek meg a színpadon. A főbb nő szerepeket három primadonna játszotta: Blaha Lujza, Hegyi Aranka és Kürty Klára. Lelkiismeretes, jó előadás volt s a közönség szívesen tapsolt. Kitapsolta az új igazgatót, Porzolt Kálmánt is. A főbb szereplők koszturukat kaptak, valamenyi szereplő pedig az igazgató figyelméből megkapta virágok közt a «Falu rozsza» eredeti kézirata czímleapjának mását, Tóth Ede arcképevel együtt.

A Magyar színház megnyitó előadására fényes közönség gyűlt össze. A miniszterek közül ott voltak B. Bánffy, Perczel, Wlassics és sok előkelőség. Az előadást Szávay Gyulának «Az első lépés» című színjátéka nyitotta meg, mely csengő versekben üdvözlő Thalia új hajlékát, s a színpadon személyesítve megjelenő Művészt és Irodalom pártfogására ajánlja, majd a Nemzeti Színház megnyitásának napját várásolja elé; a háttérben a régi Nemzeti Színház képe tűnik elő, halljuk Földváry alispán üdvözlő szövegét, a Hymnust éneklő lelkes diákok karát, aztán elénk tűnik a Magyar Színház képe és fölzendül a Szózat, a fiatal Magyar Színház pedig e szavakkal fordul a közönséghez:

«Ugy-e, hogy megérjük, édes közönségem, Ezt az ünnepet? Meglásd úgy vigyázzok, hogy csak állandóan Tetszhessem neked! Hova te vágyódsz, engem oda csalsz egy Pillantás alatt, S a hol szépet tudok, én tégedet oda Elcsábítalak.»

A színjáték verseit Somló Emma, Szarvasi Ilona, de különösen Székely Sándor hűvel szavalták, s a közönség szívesen tapsolt.

Ezután egy angol operette került színre «A gésák, vagy egy japáni teaház története», zenéjét szerzte Sidney Jones. Az ünnepélyes alkalom ugyan eredeti művet, sőt más fajta szellemet kívánt volna, mint «A gésák», de a dallamos és fürgő operette megtette helyét s igazolta azt a tetszést, melyben külföldi színházakban részesül. A gésák a japáni teaházak pinczései s európai udvarlók sem hiányzanak körülöttük. A zene kedves, sőt eredeti. Az előadás jól betanult és sikerült volt. A szereplők nagy része ismeretlen eddig a fővárosban, a vidéki színpadokról válogatták. Viad Gizella az énekes primadonna eleven és ügyes; hangja is elég operetthez. Somló Emma, Róza Lili, Sziklay Kornél, Szilassy Róza, Győző Lajos, Szentmiklóssy, Kalmár József, Odró Zsuzs, Boross Endre játszottak és énekeltek a többi szerepeket, s a közönség biztatón fogadta őket.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia október 18-iki ülésén Than Károly elnököl, s két székfoglaló volt napirenden.

Lipthay Sándor rendes tag egy nagyobb munkáját mutatta be székfoglalóul, a «Vasépitési tan» legújabb kötetét, melyet bőven és érdekesen ismertett. Utána dr. Ónodi Adolf egyetemi tanár a hangképző központok kórtanáról tartott székfoglalójában ismertette a hangképző központok élettani viszonyait, a hang elvesztését és megmaradását az állati agyvelők különböző sérüléseinél és az agy nélkül világra jött emberi torzszülötteknél. A harmadik felolvasó Mocsary Sándor volt, a ki «Magyarország hymenopterái» cizmen érkezett. A természettudományi társulat még 1893 ban elhatározta, hogy Magyarország ezeréves fennállásának emlékére kiadja a magyar fauna termőhelyekkel ellátott katalógusát. A munka latin nyelven jelenik meg s csupán a bevezetés adatik ki magyar nyelven is. Az érkezett a hymenoptera és neuroptera rovarok rendének megírásával bízták meg s jelenleg már abban a kedvező helyzetben van, hogy a hymenopterák 2140 fajban összeállított katalógusát a társulatlak benyújtotta s a mintegy 200 fajban előforduló neuropterákat is a tavaszra elkészítheti. Mind a három felolvasót megéljenzették.

A közoktatásügyi miniszter a magyar nyelv érdekében. Wlassics Gyula közoktatásügyi minisztert a nyelvünkben mindinkább elharapózó idegenszerű szavak és kifejezések kiküszöbölése érdekében a magyar tud. akadémiához átiratot intézett, a melyben indítványozza állandó szótári bizottság létesítését, a melynek czélja lenne a magyar nyelv szótárának tökéletesítése. Az állam részéről kétezer forint évi segítséget helyez kiállításba. Azonkívül ötszáz forintot ajánl föl még ebben az évben oly kisebb szótárra, a mely a leginkább elterjedt idegen szavakat megfelelő magyar kifejezésekkel helyettesítené.

A földtani muzeum a Stefánia-uton, nem messze a viztoronytól új Lechner Ödön műépítész tervei szerint, s másfél év alatt fog elkészülni. A főváros adta hozzá a telket, az építés költségeihez pedig Semsey Andor 100,000 korona adománnyal járult. Az építést a földművelésügyi minisztérium vezeti.

A felső-magyarországi múzeumnak gróf Andrássy Dénes 5000 frtot adományozott.

MI UJSÁG?

Az udvar Budapestén. A királyi pár e hó végeig marad Budapestén. A gyönyörű őszi napok nagyon kellemes teszik a budavári időzést a pompás fekvésű, gyönyörű kilátású palotában. A királyné a nap nagy részét a kertben tölti, ezenkívül kikocsizik a budai hegyek közé. A király Gödöllőre rándul vadászatokra. Minden hétfőn és csütörtökön délelőtt pedig általános kihallgatásokat ad. Az udvari ebédekre mindig számosan hivatalosak. Az október 21-ki udvari ebédén jelen volt Lozé francia nagykövet is, ki ellagya bécsi állomását, s visszahívó levelét mutatta be Budapestén ő felségének. Gr. Goluchovszky közös külügyminiszter is néhány napot töltött Budapestén. A király legközelebb a magyar főrendiház elnökségét fogadja, mely a főrendek hódoló feliratát nyújtja át ő felségének a tíz szobor fölállításáért.

József főherczeg mint meteorologus. A «Természettudományi Közöny» legutóbbi füzetében József főherczeg meteorologiai leírását közöl «Egiháború a vadi völgyben» czim alatt, a jul. 3—4-ike közti nagy zivatarról. A főherczeg folygelyezvén a légsúlymérő állását, a szél irányát s egyéb jelenségeket, így folytatja:

«A mennykőcsapások folytán leégett Acsán egy pinczeház és a fátmai szőlőben egy öreg akác-fát hasított sok ezer darabra a villám; innét egy szikra átesapva a mintegy 10 méterre álló szőlőoltóház tetejének deszkáztára, ezekből kettőt széthasított és a körül levő szőlőtökeket leporzsolta. Tabajdon három ház égett le, Kajászó-Szent-Péteren két ház, Gyúron a káptalan magtára, a bánya-völgyi pusztán néhány búzakereszt. Itt oly mély lyukakat vágott a villám a földre, hogy a végét nem lehetett átsáslal elérni, amár több ölyvre leestek. A lyuk 6 cm. átmérőjű volt és körletlen a fekete homok vörös téglává égett. A vadi templom tornyába is becsapott, megrongálva a tetőt, de nem gyújtott. Alcsuton az igazgató lakásán levő villám-

Az első sorban ülnek (balról-jobbra számítva): Cserián Károly alispán, Balázs Árpád a gazdasági múzeum igazgatója, Ifj. gróf Festetics György, Tormay Béla miniszteri tanácsos, Gróf Festetics Tasziló, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, Gróf Desseffy Aurél az orosz-magyar gazd. egyesület elnöke, Gróf Jankovics László főispán, Hatzky Kálmán gazd. egyesület elnöke, Nagy J. polgármester, A második sorban: Csáki Béla tanár, Farkas Szebestyén főkereszt, Szilassy Zoltán az orosz-magyar gazd. egyesület titkára, Szűcs Mihály igazgató, A mellette állónak nevét nem tudhatjuk meg. Ez után következnek: Lovassy Sándor tanár, Nedeczky Jenő, Förster Ottó országgyűlési képviselő, Berialan L. kegyvesztési kormányzó, Schadt János tanár, Csánády Gusztáv, a gazdasági tanintézet igazgatója.

A KESZTHELYI GAZDASÁGI TANINTÉZET SZÁZÉVES ÜNNEPÉLYÉRŐL. — Erdélyi fényképe.

háritókba háromszor csapott (a mi ugyan mutatta, hogy a villámháritók nem jók), de nem gyújtott.

József főherczeg.

Magyar történelmi kiállítás a párisi kiállítás. Lukács Béla az 1900. évi párisi világ-tárlat magyar kormánybiztosa értekezletre hívta meg azokat, kik az ezredéves történelmi kiállítás rendezésében résztvettek, hogy velük egy hasonló kiállításnak a párisi tárlaton való bemutatásának módjait megbeszélje. Természetesen e kiállítás nem oly nagyméretű lenne, mint az ezredévi volt, s a fősúlyt a hadtörténelmi anyagra helyeznék. Az érkezlet lelkesedéssel fogadta a tervet. A kiállítási tárgyakra nézve Lukács Béla már előre is megígérte mindazokat az intézkedéseket, mint biztosítás, külön őrizet s felügyelet, a tárgyaknak Párisba való szállítása s hazahozatala megbízható tisztviselők által, stb., melyeket a múlt évi ezredévi kiállítás alkalmával is igénybe vettek s melyek akkor oly jól beváltak, hogy semminemű panasz elő nem fordult.

A közegészségügyi tanács új tagja. A közoktatásügyi miniszter dr. Réczey Imrét, a budapesti tudományos egyetem nyilvános rendes tanárát nevezte ki a Kovács tanár halálával a közegészségügyi tanácsban megüresedett tagsági helyre.

Kozma Ferenc emlékezete. A magyar lötenyésztes megalapítójának a ménes-intézetek tisztikara Zala György szobrászszal díszes mellszobrot készített, melyet a tavaszszal lelepleznek le Mezőhegyesen. A mellszobor most a mezőgazdasági múzeumban van közszemlére kitéve.

Révész Balint szobra. A nagynevű debreczeni református püspöknek hívei szép szobrot emelnek sirja fölé. A szobor, melyet Tóth András debreczeni szobrász készített, teljesen elkészült s most öntik bronzba Münchenben.

Kitüntetés. Erdélyi Mór udvari fényképész, Károly román király a román koronarend lovageresztjével tüntette ki. Erdélyi a román királyról és magyar ezredének tisztikaráról nagy csoportképet vett fel s a román udvar kivánságára elküldte Budapest előváros legzebb képeit is Bukarestbe.

Operai előadások otthon. A főváros publikumának az a része, mely esténként halgatni szokta a Telefon Hirmondó kagylóján az Operaház előadásait, e napokban kellemes meglepetésben részesült. Az előadást ugyanis az eddigképp sokkal tisztább, szinte hihetetlen tökéletességgel közvetítette a Hirmondó, úgy, hogy a hallgatók, a kik közül ma számosan gratuláltak a beszélő rjság igazgatóságának, valóban el voltak ragadtatva, olyan jól hallották az előadás minden finom nánuszát is. A dolognak a nyitja az, hogy most helyezték működésbe az Opera-

ház és a Hirmondó között épült új vezetékét, a melyen alkalmazták a beszélő újság műszaki osztályának azt az új találmányát, a melyről e lapok hasábjain is volt már szó s a mely a közvetítés tökéletesítésére szolgál. Az opera előadásai ezennel mind ilyen pompásan lesznek hallhatók otthon lakásunkon a Hirmondó kagylóján. Ezek után azt hisszük, hogy nem lesz intelligens ember Budapestén, a ki be ne vezetné a Telefon Hirmondót, s hogy napi 5 krért meg ne szerezne ezt a kiváló mű-évezetet.

7090

Új kedvezmény előfizetőinknek. Folyó év október 1-től kezdve, azon előfizetőinknek, kik a «Vasárnapi Ujság»-ra az egész évi előfizetési díjat, 8 frtot, egyszerre beküldik, ugyanily összegű, tehát 8 frtól szőló visszatérítési szelvényt adunk; ugy szintén azoknak, kik a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» egész évi előfizetési díját, 12 frtot egyszerre beküldik, ugyanily összegű, tehát 12 frtól szőló visszatérítési szelvényt adunk. Ezen visszatérítési szelvények a budapesti általános visszatérítési pénztárnál az illető előfizető javára elhelyezett, tehát saját tulajdonú tekintendők takarékbetétek lesznek. (Ezen visszatérítési szelvények körülményes ismertetését «Filléres takarékpénztárak» című közleményünkben, lapunk 38. számában, találja az olvasó.)

A «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatala.

HALÁLOZÁSOK.

De GERANDO ATTILA, jeles földrajzi író, kitől koronként lapunk is sok érdekes dolgot közölt, október 14-iken elhunyt szatmármegyei birtokán, Pálfalván. Fia volt a francia születésű De Gerando Ágoston és Teleki Emma grófnőnek. 1847-ben született Budapestén. Atyja, De Gerando Ágost kitűnő író, az Akadémia tagja és a szabadságharc vitéz katonája volt. Párisban vette nőül Teleki Emma grófnőt és felesége kedvéért maga is magyarra lett. Attilát atyja halála után Párisba vitték és ott kiváló emberek társaságában nevelkedett. 1872. óta Magyarországon élt, de Franciaországgal való összeköttetését is fentartotta. A francia szaklapokba, különösen a «Revue de Géographie» és a «Revue Historique» füzeteibe sok cikket irt Magyarországról, többek közt a Székelyföldről, Kóvár vidékéről, az Al-Dunáról és a magyarországi nemzetiségekről. Magyarul megjelentek még tőle: «Franklin élete», Mignet után (Budapest, 1880); «Velenke tizenkét képmén» (Budapest, 1891). Gerando Attila, mint atyja, szintén Teleki grófnéval vett nőül, Teleki Irén grófnőt és házasságából két gyermeke származott: Félix és Antonina. Az elhunyt testvére De Gerando Antonina, az ismert író.

Elhunytak még a közelebbi napokban: dr. Mucacs PÁL, nyug. közoktatásügyi horvát osztályfőnök, kinek hivataloskodása alatt nyílt meg a zágrábi egyetem, 86 éves korában, Zágrábban. —

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 41-ik számában közölt képtalány megfejtése: Polgári házasság.

Szerkesztői mondanivalók.

Alvó nómhöz. A jó verselés gyakorlott kézre vall; de van e kis költeményben valami csináltság, merevség, mintha valaki nem a maga természetes hangján beszélt.

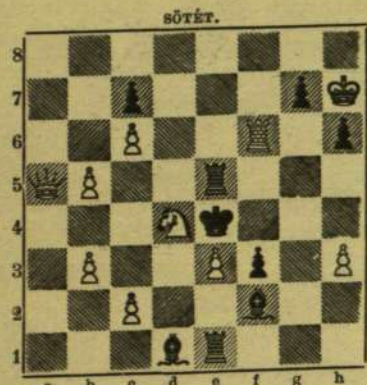
Tunódás. Emlékkönyvből. Ellentéték. Élethöl. Az elsöben van néhány szép sor; a többi azonban egészen gyöngye kísérellet. Egész kötet kiadását épen nem ajánljuk. Addig még szerző tehetségének sokat kell fejlődni, izmosodni.

Az ibolya románca. Szerzőnek nincs tehetsége a verselésre. Meghalt az ibolya, kezd a verset:

Liliom és róza
Állottak fölőtte,
Middőn a ravatalt
Szegényke fektűtte.

SAKKJÁTÉK.

2031. számú feladvány. Ehrenstein M.-től.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

A 2018. számú feladvány megfejtése. Gleawe W.-től.

Világos. Sötét.
1. Kf6-e7 Sötét. Kd5-d4: a) 1. Fd5-e4 b) 2. Ke7-d6 Kd4-c4 3. Vd7-g4 mat.
2. Ke7-d6 Kd4-c4 3. Vd7-g4 mat.

Világos. Sötét.
1. Vd7-g4 Kd5-c4 2. Vd7-g4 Kd5-c4 3. Hd1-c3 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Sárospatakon: Géczy Károly. — Csomonyán: Németh Péter. — Grebenben: Kovács Ferenc. — Zserecsen: Ronga Károly. — Sarkodon: Nuszák Sándor. — A pesti sakk-kör.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Báli selyemszöveteket 35 krtól 14 ft 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, színes, Henneberg-selyem 35 krtól 14 ft 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázottak, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban) a megrendelt ár postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákért postafordultával küld: Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. — Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. — Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 7063

VAJDA PÁL
székes-főv. polgári iskolai rendes tanár
„Szépirásiskola”-ja
VIII. ker., József-körút 31/b sz.

Biztos és alapos kiképzést nyújt
főrangú és előkelő családok
gyermekei részére (esetleg rajt lakásokon)
a magyar, német szépirás és rondirásból.
Paedagógiai képzettségem és e téren általam ismert jó hírnevem — a n. é. szülőknek — biztosított nyújtanak, hogy a legszigorúbb követelményeknek is megfelelni képesek legyenek. 7392

Czimbalmok
a legjobb hanggal és szerkezettel a legújabb állományban kapható Jégosi Géza, czimbalmkészítőnél.
Budapest, Nefelejts-utca 43.

A Franklin-Társulat
Budapesti Czim- és Lakjegyzéke

(X. évfolyam), megbízható, hivatalos adatok alapján készült és ez év végén jelenik meg.
A bővített tartalom dacára a könyv ára, vászonkötésben, most is csak 6 ft lesz.
Figyelemztetjük a közönséget, hogy a régi, bevált könyvet hasonló kiadvánnyal össze ne tévesse.
A kiadvánnyal — hová a lakás bejelentések és egyéb közlemények intézendők — IV., egyetem-utca 4.

Leoványdórára s egyidejűleg az egészséges orvoslásra 2 hónapig vendős a dr. Blyn s dr. Duchesne-Duparo klin. tanár, becsületrend lovagja — megfigyelése után Boisson gyógyász. által készített „per sa-pula”, vesiculisinével állítottott nov. készítmény. Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány kiküldésével bérn. szállít egy palackot: M. BOISSON, 100 rue Montmartre, Paris. Budapestben kapható: Török József gyógyszerésznél, király-utca 12. szám. 7050

„EGYETÉRTÉS”

POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, 1897. Kossuth Ferenc, felelős szerkesztő, XXXI. évfolyam. főszerkesztő.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olesó eszközeivel, hogy magának egyszerű, tömegesen csakhamar újra elmaradó, új előzetőket szerezzen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi, jó hírnevét mint hazánk legelső rangú napilapja állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előzetőit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradtandóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalán majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendes 8 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mintha a kisebb apok 24 oldalán jelennek meg, a mi azonban csak ünnepnapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb alakban szombatnapon 36—60 oldalnyi terjedelmű.

Csak a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általános ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemben a legteljesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságnál fogva is, mely e tudósítások minden pártsemélytől olvasó előtt is átvesszőt tesz. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő károsa és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kitűnő regényt közöl egyszerre, részint eredeti, részint a modern világrodalom remekeiből válogatva elsőrangú műfordítók fordításában. Az egy év alatt között regények 400—500 nyomtatott ivre, vagyis 40—50 rendes regénykötetre ragunk. Így 40—50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közlőitől kitűnő és elcsodáló publicistikai által írott vezércikkeket és egyéb politikai közleményeket, bő hírvorait, eredeti táviratait az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasárnapi ponton megjelenő egy-egy szaklapot pótló „Irodalom”, „Tanügy” és „Mezőgazdaság” című országos hírvorokat s végül az Egyetértés legjobban informált közgazdasági, ipar és mezőgazdasági rovatát és megbízható társadalmi tudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes.

Mindezen előnyök dacára az Egyetértés előfizetési ára a legmérsékeltőbb: 7247

Előfizetések legelőszörűben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, papnövelde-utca 8. intézendők.

Előfizetési árak: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Sárospatakon: Géczy Károly. — Csomonyán: Németh Péter. — Grebenben: Kovács Ferenc. — Zserecsen: Ronga Károly. — Sarkodon: Nuszák Sándor. — A pesti sakk-kör.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Báli selyemszöveteket 35 krtól 14 ft 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, színes, Henneberg-selyem 35 krtól 14 ft 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázottak, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban) a megrendelt ár postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákért postafordultával küld: Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. — Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. — Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 7063

VAJDA PÁL
székes-főv. polgári iskolai rendes tanár
„Szépirásiskola”-ja
VIII. ker., József-körút 31/b sz.

Biztos és alapos kiképzést nyújt
főrangú és előkelő családok
gyermekei részére (esetleg rajt lakásokon)
a magyar, német szépirás és rondirásból.
Paedagógiai képzettségem és e téren általam ismert jó hírnevem — a n. é. szülőknek — biztosított nyújtanak, hogy a legszigorúbb követelményeknek is megfelelni képesek legyenek. 7392

VAJDA PÁL
székes-főv. polgári iskolai rendes tanár
„Szépirásiskola”-ja
VIII. ker., József-körút 31/b sz.

Biztos és alapos kiképzést nyújt
főrangú és előkelő családok
gyermekei részére (esetleg rajt lakásokon)
a magyar, német szépirás és rondirásból.
Paedagógiai képzettségem és e téren általam ismert jó hírnevem — a n. é. szülőknek — biztosított nyújtanak, hogy a legszigorúbb követelményeknek is megfelelni képesek legyenek. 7392

Czimbalmok
a legjobb hanggal és szerkezettel a legújabb állományban kapható Jégosi Géza, czimbalmkészítőnél.
Budapest, Nefelejts-utca 43.

A Franklin-Társulat
Budapesti Czim- és Lakjegyzéke

(X. évfolyam), megbízható, hivatalos adatok alapján készült és ez év végén jelenik meg.
A bővített tartalom dacára a könyv ára, vászonkötésben, most is csak 6 ft lesz.
Figyelemztetjük a közönséget, hogy a régi, bevált könyvet hasonló kiadvánnyal össze ne tévesse.
A kiadvánnyal — hová a lakás bejelentések és egyéb közlemények intézendők — IV., egyetem-utca 4.

Leoványdórára s egyidejűleg az egészséges orvoslásra 2 hónapig vendős a dr. Blyn s dr. Duchesne-Duparo klin. tanár, becsületrend lovagja — megfigyelése után Boisson gyógyász. által készített „per sa-pula”, vesiculisinével állítottott nov. készítmény. Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány kiküldésével bérn. szállít egy palackot: M. BOISSON, 100 rue Montmartre, Paris. Budapestben kapható: Török József gyógyszerésznél, király-utca 12. szám. 7050

Legjobb és leghírnevesebb
pipere hólgypor: a
La
VELOUTINE
Különleges Rizpor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATZÉRÉSZ.
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Alapítottatott 1864.
Vegyi tisztító és kelmefestőgyár
BERKETZ ISTVÁN
utóda 7036

Kitüntetve az 1878. évi párisi világkiállításon.
Kitüntetve az 1873. évi bécsi világkiállításon.
Kitüntetve az 1876. évi szegedi országos kiállításon.
Kitüntetve az 1885. évi budapesti országos kiállításon.

Vegyi tisztításra és festésre elfogad mindenemű hólgy-, uri és gyermekruhákat, háztartási cikkeit, u. m. függönyöket, bútorszeröveket, szőnyegeket, himzéseket stb. a lehető legutjánosabb árért.

Üzlethelyiségek Budapestben: IV., Rózsater 7. és IX., Kinizsi-utca 14.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Levélbélyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapest, IV., Régi posta-u. 5.
Alapítottatott 1876. 7240

Veszek! Eladok! Cserélek!

47639. sz.
V/1.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Pozsony szab. kir. város közelében az állandó Duna híd alatt a Brenner ág felhasználásával létesítendő téli hajó kikötő + 2 m. vizálás fölötti szárazban eltávolítandó 526.869 m.³ földanyagának vállalati úton leendő kiemelése és kapcsolatos beépítése iránt folyó évi október hó 30-án déli 12 órakor a földmívelésügyi m. kir. ministeriumban nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A vállalatot szabályozó szerződési minta, általános és részletes feltételek, tervek és egyéb tájékoztató adatok a pozsonyi m. kir. folyamtermőki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A vállalat összes 5%-ának megfelelő bányapénznek készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a budapesti központi m. kir. állampénztárnál történt letételt igazoló állampénztári elismervénnyel felszerelt ajánlatok a jelzett napon d. e. 1/2 12 óráig Oherolli Károly segédhivatali (főigazgatóhoz (földmívelésügyi ministeri palota földszint 3. sz.) nyújthatók be.

Budapest, 1897. évi október hó 10-én.

Földmívelésügyi m. kir. minister.

Dohányzók!
Cigaretták
papir nélkül!
MOPS
SUPERIORES
Tollszópók szivarkák szabadalm. szűrővel.
BAYONETAS
Árjegyzéket díjlanul küld 7349
EGGIMANN & HEDIGER
BIEL Schweiz.

Magy. kir. szabad. Osztálysorsjáték.

Az Első magy. kir. szabad. osztálysorsjáték sorsjegyei

kaphatók:

A Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcson részvénytársaság váltóüzletében
Budapest VI. ker., Andrassy-út 5. szám.

Hogyan lehet takarékoskodni?

A kérdés régi, a megoldás új! Nem szükséges hozzá egyéb, mint hogy követeljen mindenütt, a hol készpénzzel fizet, visszatérítési szelvényeket, melyeket a kereskedők készpénzengedmény (Cassa-Sconto) fejében ingyen adnak vevőiknek.

A visszatérítési szelvények készpénzértéke nálunk gyümölcsözőleg állampapirokban van elhelyezve.

Legalább 50 korona összegű szelvény bemutatásánál a megfelelő készpénzértéket — csekély levonással — azonnal kifizetjük.

A szelvények gyűjtése által kiadásai egy részét bárki visszakaphatja.

Kívánatra készpénzzel küld prospectust és ad fölvilágosítást az

Általános Visszatérítési Pénztár Részvénytársaság
IV. kerület, Kossuth Lajos-utca 19.

58.455—97. sz.

Feladási hirdetmény.

A máramarosi-szigeti m. kir. erdőigazgatóság irodájában 1897. évi november hó 30-án déli 12 órakor ajánlati tárgyalás fog tartatni az alább megnevezett erdőgazdálkodásokban az 1898. évtől kezdő évtől egymásután következő év alatt kihasználás alá jövő és a m. kir. kincstár által saját költségén termelt és a kis-lonkai, nagy-boesköi, illetve bustyaházi és técsői kincstári rakodókra szintén a m. kir. kincstár költségén és általa letutajozott lucz és jegenyefenyő szál rönköfának és apró anyagoknak eladása iránt.

Eladás alá kerül:

I., a m.-szigeti erdőigazgatóság kerületében:
1. a bogdáni és fehértszai erdőgazdálkodásokban évenként megközelítőleg mintegy 80.000 m.³ a szigetkamrai gőzfűrészház használatával;
2. a mezőháti és feketetiszai erdőgazdálkodásokban évenként megközelítőleg mintegy 48.000 m.³ a „Margit” nevű gőzfűrészház használatával;
3. a rahóli, fehérpataki és kevelei erdőgazdálkodásokban évenként megközelítőleg mintegy 27.000 m.³ a kincst. által újból felépítendő légett „Gardany” nevű gőzfűrészház használatával;
4. a vaséri erdőgazdálkodásban évenként megközelítőleg mintegy 42.000 m.³ szál és rönköf fűrészház használatával néltől és végül

II., a bustyaházi m. kir. erdőhivatal kerületében:

5. a brusztovi és német-mokrai erdőgazdálkodásokban és a színever-polyanai erdőgazdálkodásban a Talabor vízére hajló erdőben évenként megközelítőleg mintegy 55.000 m.³ szál és rönköf a bustyaházi gőzfűrészház használatával.
Az ajánlatok a fennbéli részletezett öt favételei üzlet, illetve csoport mindenikére külön-külön teendők, mert egy vállalkozónak csak egy csoport fa-nyaga fog eladatni.

A szábon levő faanyagok kitermelésére és a nevezett kincstári rakodókra való letutajozására szolgáló víziútpényményeket a szerződés tartama alatt a m. kir. kincstár tartja fenn.

Kikötetik, hogy vállalkozó az évenként átadott szál és rönköfnek 30%-át köteles lesz a bérlelt kincstári gőzfűrészház használatával, továbbá hogy az itt kitüntetett csoportokba tartozó faanyagok értékesítése a szálalkalmazott munkások bérének tekintetében kartell nem köthet, hogy az ártala alkalmazott munkások érdekének biztosítása céljából köteles leendő a földmívelésügyi m. kir. minister ur által a külföldi munkások alkalmaztatása alvállalkozók által foglalkoztatott munkásokkal szemben tartozó felelőssége és a munkabéreknek mindenkor teljes összegében való kifizetése iránt a legutóbb kiadott általános rendelkezéseket pontosan betartani.

Az ajánlat csak írásbeli lehet, utólag olyan ajánlatok, melyekben a megállapított szerződési feltételektől eltérő kikötések foglaltatnak, figyelembe nem vétetnek.

Az írásbeli ajánlatokban kitéendő, hogy ajánlattevő a tárgyalás alapját képező általános árverési, valamint az ezekhez fűzött szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétel nélkül aláveti. A minister fentartja magának a jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlat árát, saját belátása szerint határozhasson, s esetleg az összes ajánlatokat is visszavethesse.

Az árverési általános és szerződési feltételek a földmívelésügyi m. kir. ministerium erdészeti főosztályánál, a m.-szigeti m. kir. erdőigazgatóságnál és a bustyaházi m. kir. erdőhivatalnál a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők. Ugyanakkor az ajánlatok helyes szerkeztése, a kitalálási árak és a bányapénz letételére nézve fölvilágosítás adatik.

Budapest, 1897. évi október hó 16-án.

Földmívelésügyi m. kir. ministerium.

Szépség és egészség.

Korunk főnyalvájja az idegesség
és vértelenség, melyből számtalan kör származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a **vasas chinabor**
1 üveg 1 ft 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 ft.
Sherryvel vagy kávéval és minden hasznosnak kiegészítő és vasat tartalmazza.
ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Áradon.
Kapható Budapest: Török József gyógyszer. uránál és minden magyarorsz. gyógyszerárban.

5660. szám.
1897.

Figyelmeztetés.

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága Temesvárott kereskedelmi szokvány szerint raktárszerű minőségű 1650 mm-ás búzá, 7800 mm. rozost vagy két-szerest és 13.600 mm. zabot vásárol a temesvári, aradi, nagyváradai és szegedi állomások részére.

Ezen gabonamennyiségek 1897. évi december hótól 1898. évi március hónapig terjedő időközben beszállítandók.

A bevásárlás minta és ajánlott minőségű súly szerint történik. Ennek megfelelően minden ajánlatához okvetlenül két lepecsételt 2—2 kgos minta nyújtandó be, azonfelül az ajánlatban a minőségű súly, melylyel az ajánlattevő szállítani szándékozik, kitüntetendő.

Az egész mennyiségre vállalkozó ajánlattevőknek bele kell nyugodniok abba, hogy ajánlatuk csak egyes szállítási részletekre, illetve egyes cikkekre és állomásokra is fogadtatik el.

Az 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt eladási ajánlatoknak 1897. évi november hó 4-ik napjának déli 12 óráig kell a 7. hadtest hadbiztosságánál Temesvárott beérkezniök.

A kötelezettségnek legalább is 10—14 napra kell szólnia. Oly ajánlattevők ajánlatai, kik magukat ezen követelményeknek alá nem vetik, a mennyiben csak 3—4 napi megpénzt kikötnek, a tárgyalási bizottságtól mint el nem fogadhatók visszautasítatnak.

Különböen érdekeltek a folyó hónapban megjelent kimerítő gabonabevásárlási hirdetményre és a temesvári, aradi, nagyváradai és szegedi katonai élelmezési raktáraknál betekinthetők és megszerezhetők, Temesvárott 1897. évi július hó 23-én keltetett szokványfüzetre figyelmeztetnek.

Temesvárott, 1897. évi október hó 18-án.

A cs. és kir. 7. hadtestparancsnoknál hadbiztosságától.

Cs. és kir. közös hadügyministerium.

(Abth. 13. 1667/1897. szám.)

HIRDETMEÉNY.

A közös hadügyministerium a mellékelt jegyzékben felsorolt tárgyak szállítását nyilvános versenyezés útján szándékozik biztosítani, mívegből a vállalkozni kívánók írásbeli ajánlatok tételére hivatnak fel.

Az ajánlattevők által követhető veendő figyelembe:
I. Csakis oly osztrák vagy magyar honpolgárok (cégzek) vétetnek tekintetbe, kiknek megbízhatósága és szállító képessége minden kétségen felül áll. Oly cégzek azonban, kik a hadsereg consortiumának tagjai, ezen versenyezésnél figyelembe nem vétetnek.

A szállítandó tárgyak feltétlenül belföldön, belföldi anyagból készítenők.
A magyar korona országaiól pályanyertes vállalkozónál a szállítandó cikkek és hozzájuk szükséges anyagok, ez többiek a mennyiben a mintának megfelelő cikkek gyártásához szükséges mennyiség és minőségben, valamint a Magyarországon kívül fennálló árakkal egyenlő vagy olcsóbb árban kaphatók — azon országokban készítenők.

II. Azon ajánlattevők, kik a hadsereg igazgatás előtt korábbi szállítások révén még nem ismeretesek, megbízhatóságukat és szállító képességüket bizonyítványokkal tartoznak igazolni.

Ily bizonyítványok kiállítására vannak hivatva:
1. a kereskedelmi cégjegyzékbe bevezetett cégzekre nézve:
azon kereskedelmi és iparkamrák, melynek területén a cégzek telepítve vannak.
2. Azon ajánlattevőkre nézve, kik kereskedelmi törvényszékieleg nincsenek bejegyezve:

azon elsőfokú politikai hatóság, melynek területén az ajánlattevő lakása fekszik.
Ezen bizonyítványok a kiállításra hivatott közegek által a feleknek nem adhatnak ki, hanem közvetlenül a közös hadügyministeriumhoz küldendők be.

A pályázókna tehát ilyenmő okmány kiállítása iránt az illetékes kereskedelmi és iparkamrához (I. foku közigazgatási hatósághoz) idejekorán kérvényt kell benyújtani, melyben:

1. a vezeték- és keresztnév (a cég szöszzerinti megjelölése),
2. az üzletág és lakhely,
3. a versenytárgyalás megtartására hivatott katonai hatóság (jelen esetben a közös hadügyministerium),
4. az ajánlat benyújtási határidők,
5. a szállítandó tárgyak és azok mennyisége pontosan kiteendők.

A végzés, melyet vállalkozó ezen kérvényre kap, az ajánlatához melléklendő.
III. Az ajánlat csakis a mellékelt jegyzékben foglalt cikkekre szorítkozhat és akár az egyes tárgyak összmennyiségére, akár azok egy tetszés szerinti részére szólhat.

IV. Az összes tárgyak a brünni, budapesti, gráci és kaiser-ébersdorfi ruhátrákban megtekinthető lepecsételt minták szerint szállítandók, melyek minősége a megkövetelt minőség minimumának tekintendő. Oly cikkek melyekből többféle méretnagyság van szabványozva és melyekre nézve a szükséglet a mellékelt jegyzékben nincsen az egyes nagyságu osztályonként feltüntetve, az előírt nagyságu osztály számalékok arányában szállítandók.

A kötött pamutszövetből készült alsónadrágok szállítására az ajánlatot tevő ajánlatával, de ettől elkülönítve két nagyságu ily nadrágot tartozik mintaként bemutatni.

Az első nagyság osztálybelieknek 112 cm., a második nagyság osztálybelinek 104 cm. hosszúsággal kell birni. A minták szállításánál a csomagon az ajánlattevő neve és a szállítmány célja olvashatóan kiírandó.

Vállalkozók a mintáknak (a kötött szövetű pamut nadrágok kivételével) ármegítérítés mellett leendő kiszolgáltatása iránt az említett ruharaktárakhoz fordulhatnak, melyek meglettek bizva, hogy a kívánt mintákat megfizetés mellett kiszolgáltatassák. A vállalkozók által ezen mintákért fizetendő árban a közvetlen beszerzési költségen felül még 15% kezelési költség van beszámítva.

V. A szállítás legkésőbb 1898. szeptember hó végéig négy egyenlő részletben akként teljesítendő, hogy a megrendelt mennyiség egy-egy negyed része 1898. március, május, július és szeptember hó végéig beszállítva legyen.

A katonai igazgatás határozottan fentartja magának azon jogot, hogy a felajánlott szállítási mennyiséget esetleg leszállíthassa, vagy felével felelője.

Ily több rendelés az 1898. év folyamán is bármikor történhetik, ez utóbbi esetben kötele a szállító a több szükségletet a megrendeléstől számítandó négy hónap alatt szállítani és erre nézve ugyanazon árak és szerződési feltételek érvényesek, mint az eredeti megrendelésre nézve.

VI. Az ajánlatban, mely a jelen hirdetményhez csatolt minta szerint szerkesztendő, azon ruhátár nevét, melybe vállalkozó a beszállítást eszközölni kívánja, az ajánlott cikkek mennyiségét és megnevezését minden egyes cikkeknek számokkal és szóval kifejezett árárt és a szállítási határidőt pontosan és érthetően kell feltüntetni.

Ha a hadügyi kormány az ajánlattevőnek a beszállítás helyére való kívánságot a szállítás odaátelése alkalmával nem teljesítheti, úgy ajánlattevő a szállítást más vagy esetleg több ruhátárba saját veszélyére és költségére eszközölni tartozik.

A szállítóknak különben megengedtetik, hogy a tárgyakat az üzlethelyiségükhöz legközelebb eső ruhátárban megvizsgáltathassák és azután adott esetben saját költségükön és veszélyükön a többi ruhátárakba küldhessék. A szörme cikkek azonban az illető ruhátárhoz közvetlenül beküldendők.

A ruhaktárakhoz címzett azon teherszállítványokra nézve, melyek kifogástalan megvizsgálatsunk után a ruhátár által átvétetnek, a szállítóknak visszatérítés útján a katonai díjazásba kedvezménye van biztosítva. E célból a ruhátár szállítóknak az illető szállító levélen igazolja, hogy szállítmánya a katonai kincstár tulajdonába átmétt.

VII. Ha több vállalkozó együttesen pályázik az ajánlatban határozottan kiteendő: 1. hogy a szállítási feltételek pontos betartásáért egyetemlegesen szavatosságot vállalnak és

2. hogy nevükben ki van felhatalmazva, ezen szállítási ügyletnél a hadsereg igazgatással érintkezni.

Ily közös ajánlat az összes vállalkozók által állásuk és lakhelyük megnevezése mellett vezeték- és keresztnévükkel aláírandó.

VIII. Az ajánlat beszerzésére, az ajánlott cikkek után követelt árak értékének 5%-a (azaz öt százaléka) bánatpénz fejében a hadtest hadbiztosságok székhelyén levő valamely katonai pénztárnál (fizetési helynél) letendő.

A bánatpénz készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban fizethető le.

IX. A bánatpénz az összeg és minősége (készpénz, értékpapír) megnevezése mellett az ajánlatban felelőndő.

A katonai pénztár (fizetési hely) által a bánatpénz lefizetéséről kiszolgáltatott letéti elismervény a lepecsételt ajánlatnál egyidejűleg, de külön szintén lepecsételt borítékban (a hirdetmény végén levő minta szerint) a közös hadügyministeriumhoz beküldendő.

Megjegyeztetik, hogy a borítékba foglalt ajánlatokat és letéti jegyeket egy harmadik közös borítékba tenni nem szabad, hanem azok külön-külön, de egyidejűleg küldendők be.

A bánatpénz lefizetése végett az ajánlattevők idejekorán, tehát nem az ajánlatok benyújtására kitűzött határrnap lejártá előtti utolsó napokban fordulnak az illető katonai pénztárhoz (fizetési helyhez).

szállítóképeségük és megbízhatóságuk bizonyítása céljából beadott kérvényekre hozott és a II. pontban említett kereskedelmi és iparkamrái, illetve I. foku közigazgatási hatóság végzésel is tartoznak felszerelni, továbbá a bánatpénz lefizetését igazoló egyidejűleg, de elkülönítve beküldendő letéti elismervényeknek közvetlenül és legkésőbb 1897. évi november 22-én déli 12 óráig a közös hadügyministerium iktató hivatalába be kell érkezniük.

XI. A szerződési tervezet alakjában szerkesztett részletes feltételek a hadtest-hadbiztosságoknál, a IV. pont alatt említett ruhátáraknál, az osztrák-magyar monarchia valamennyi kereskedelmi és iparkamrájánál, a budapesti kereskedelmi muzeumnál és az „országos iparegyesület”-nél Budapesten betekintheők.

XII. Vállalkozók által az ajánlatokban kijelentendő:

1. hogy a szállítási és szerződési feltételeket betekintették, meg is értették és hogy magukat azoknak teljesen alávetik.

2. hogy a kiírt tárgyak mintáit behatóan megsemlélték s úgy az anyagra nézve, melyből azok készültek, valamint a készítés módjára nézve maguknak tüzetes tájékozást szereztek.

XIII. Ha egy ajánlat számokban és szavakban különböző árakat tartalmaz, akkor mindig a szóval kiírt árak irányadók.

Az ajánlat a vállalkozó nézve a benyújtás pillanatától, a katonai igazgatásra nézve azonban csak akkor válik kötelező jogerejűvé, midőn pályanyertes ajánlat elfogadásáról a közös hadügyministerium által értesítve lett.

Az ajánlattevő lemond a visszalépés jogáról, továbbá az általános osztrák polgári törvényköny 862. §-ában, valamint az osztrák kereskedelmi törvény 318. és 319. illetve a magyar kereskedelmi törvény 314. és 315. §-ában ígérétének elfogadására nézve megállapított határidőkről.

XIV. A hadügyi kormány fentartja magának az egyes ajánlattevők közötti korlátlan választást.

Egyenlő feltételek mellett azok, kik az ajánlott cikkeknek saját maguk készítik (termékek) a közvetítő kereskedőkkel szemben előnyben részesülnek.

Ha valamely ajánlat nem teljes tartalmában, hanem a felajánlott mennyiség vagy ár leszállításával fogadtatnék el, az esetben tartozik az ajánlattevő az erre vonatkozó értesítés vételétől számított 5 (öt) nap alatt a közös hadügyministeriumnál írásbeli nyilatkozatot beadni arra nézve, vajjon ajánlatának módosítását elfogadja-e vagy nem.

A módosítva elfogadott ajánlat a vállalkozó részéről is elfogadottnak tekintetik, ha ez a jelzett 5 napi határidőn belül az említett nyilatkozatot egyáltalában nem, vagy határozatlanul tette.

Ha azonban egy és ugyanazon pályázatban különböző cikkekre együttesen tett ajánlatok közül csakis az egyik vagy másik fogadtatnék el, úgy ez az ajánlattevőre azonnal kötelező.

XV. Az ajánlattevők tartoznak ajánlatuknak teljes, részleges vagy hozzájárulásukkal módosított elfogadása után a letett bánatpénzt az ajánlati érték 10%-ában meghatározott szerződési biztosítékká kiegyesíteni és az írásbeli szerződést, melynek egyik példánya a vállalkozó költségén szabáyszerű bélyegekkal ellátandó, megkötni.

Ha valamely pályanyertes ajánlattevő a szerződést aláírni vonakodnék, vagy annak aláírása végett, — dacára az erre nézve hozzá intézett felhívásnak — még nem jelenne, az esetben a teljesen, részlegesen, vagy az ajánlattevő hozzájárulásával módosítva elfogadott ajánlat a jelen hirdetményen kapcsolatosan álló szerződési tervezettel együtt a szerződést pótolja.

A fenti feltételeknek bármely irányban meg nem felelő, vagy elkésve benyújtott, ugyiszintén a távirati uton tett ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Bécs, 1897. évi október hó 4-én.

Ajánlati minta: A cs. és kir. közös hadügyministeriumnak.

50 kros bélyeg

Ajánlat.

Én N. N. lakos ezennel kijelentem, miszerint kész vagyok a i cs. és kir. katonai ruhátárba az alább felsorolt tárgyakat, az alább megjelölt mennyiségben, a kitett árakért és határidőben szerződészerűleg szállítani.

A szállítandó tárgyak		ára		Szállítási határidő
Mennyisége	megnevezése	számokban	szóval	
		frt	kr	
darab	1 drbnak			
készlet	1 készletnek			
stb.	stb.			

Elismerem:
1. hogy a közös hadügyministerium által 1667. Abth. 13. 1897. évi szám alatt kiállított szállítási és szerződési feltételeket betekinttem és azokat meg is értettem, és hogy magamat azoknak teljesen alávetem; továbbá
2. hogy a kiírt tárgyak mintáit behatóan megtekin tettem és magamat azok anyaga és készítése tekintetében részletesen tájékoztam.
Ígéreteim pontos teljesítéséért egy rtból álló öt százalékos bánatpénzzel, mely ból (készpénz, értékpapírok, okmányok) áll, és mely a szállítási érték rt-nak megfelel, — szavatolok — mely a külön borítékban egyidejűleg beküldött letéti jegy szerint az i katonai pénztárnál (fizetési helynél) helyeztetett el.
A megbízhatósági és szállító képességi bizonyítvány kiállítása iránt, kérvényemre vonatkozó hivatalos végzést ide csatolom.

Kelt 1897.

Az ajánlattevő sajátkezű aláírása, (vezeték- és keresztnéve) illetve kereskedelmi törvényszékieleg bejegyzett cégjegyzéke.

Az ajánlati boríték mintája.

A cs. és kir. közös hadügyministeriumnak Bécsben.

N. N. ajánlata ruházati és felszerelési szükségletek szállítására az 1897. évi Abth. 13. 1667. számú hirdetmény folytán.

A bánatpénz borítékának mintája:
A cs. és kir. közös hadügyministeriumnak Bécsben.

Letéti jegy rt król (készpénz, értékpapír, okmányok)
N. N. ruházati és felszerelési szükségletek szállítására vonatkozó ajánlatához az Abth. 13. 1667. 1897. évi hirdetmény folytán.

A szállítandó tárgyak jegyzéke:

Mennyiség	A tárgyak megnevezése	Az árak ajánlan-dók	Mennyiség	A tárgyak megnevezése	Az árak ajánlan-dók
70 készlet	bundabélés	1 készletre	1340 darab	sötétzöld kormányos jelvény	1 darabra
1260 „	prémgallér és ujj-hajtóka	„	42000 „	atilla rózsácska	1 tucatra
390 „	prémgallér és ujj-hajtóka	„	2700 „	rojt prémes ulánkához	1 darabra
110 „	bundabélés	„	5530 „	vitézkötés huszárcsákóhoz	„
810 „	atilla bundaprém	„	3560 „	vadászkalap zsinor	1 készletre
400 „	„ bundabélés	„	43200 készlet	kékes szűrke	„
21640 darab	felszerelt gyalogsági csákó, állsij, sas és rózsza nélkül	1 darabra	5000 „	barna	„
3450 „	felszerelt vadászkalap, állsij, fejzsinor, jelvények és toll-bokréta nélkül	„	26200 darab	gyalogsági kardbojt	1 darabra
6810 „	fez bojtjal	„	9900 „	lovassági kardbojt bőrborítással	1 párta
510 „	„ bojt nélkül	„	1300 pár	kengyelvas	1 darabra
190 „	császárszárga	„	900 darab	zabla, állazolánc és kampó nélkül	„
230 „	sötétzöld	„	860 „	állazó lánc, kampó nélkül	„
340 „	buzsvörös	„	1000 „	jobb	„
60 „	sötétkék	„	1500 „	bal	„
130 „	világoskék	„	3300 „	csikószabla	„
690 „	buzsvörös	„	2150 „	kötőfékláncz bőrcsatlák nélkül	„
720 „	fehér	„	8600 „	lovakaró kézisij nélkül	„
260 „	sötétkék	„	1750 „	vizeskanna*	„
140 „	világoskék	„	8800 „	főzőedény 2—2 emberre kondér nélkül gyalogság részére*	„
610 „	hamuszürke	„	550 „	főzőedény két-két emberre a lovasság részére*	„
670 „	„	„	9750 „	kondér gyalogsági főzőedényhez*	„
120 „	„	„	81400 „	evőesze fedővel	„
1130 „	sisak pikkelyes állsijjal és sassal	„	1300 „	tábori lámpa	„
920 „	aszernyő szegély	„	5100 „	hordó csappal a 8 mm. puskához	„
470 „	taraj takaró	„	430 „	hordó gyűrűvel	„
1140 „	tarajszin	„	410 „	kávés adagserleg	„
1000 „	„	„	2350 „	felszerelt csavárosdob alumíniumból dobverő nélkül	„
1220 „	„	„	6200 pár	vasalt dobverő	1 párta
700 „	„	„	240 „	dobbor	1 darabra
300 „	„	„	3330 „	tekerő abroncs szárgaréz dobhoz	„
200 „	„	„	440 „	dobbor	„
300 „	„	„	1730 „	dobverő hüvely szárgarézből	„
19600 „	„	„	170 „	századtkürt szájdarábball	„
3500 „	„	„	300 „	századalkürt szájdarábball	„
1840 „	„	„	6200 „	sájdarábball kürtökhöz	„
19900 „	„	„	12050 „	takarmánykötél	„
2670 „	„	„	6200 „	kézvédő ismétlő fegyverekhez	„
6500 „	„	„	4010 „	zsinigheveder töltény bördőndhöz	1 méterre
4500 „	„	„	5270 „	hordheveder főzőedényhez 5 emberre	1 darabra
1700 „	„	„	1670 „	lőbéklyó	„
600 „	„	„	17650 „	itatóvödör	„
36000 „	„	„	3500 készlet	vasalt löczővek	„
920 „	„	„	500 „	lókefe kézisij nélkül	„
3200 „	„	„	710 „	nyereggrész nyers marhabőrből, egész bőrköbben kirajzolva	1 készletre
770 „	„	„	970 „	(új minta)	1 darabra
30500 „	„	„	690 „	2 méretű fényezetlen acélkápájú nyereg szilárd oldal-lapokkal	„
4800 „	„	„	400 „	3	„
140 „	„	„	50 „	4	„
4850 „	„	„	60 „	5	„
80 „	„	„	40 „	„	„
2100 „	„	„	60 „	„	„
20 „	„	„	60 „	„	„
3500 „	„	„	50 „	„	„
7770 „	„	„	50 „	„	„
680700 „	„	„	45 „	„	„
264300 „	„	„	55 „	„	„
633500 „	„	„	45 „	„	„
262400 „	„	„	45 „	„	„
182900 „	„	„	1200 „	„	„
75400 „	„	„	2510000 „	„	„
87500 „	„	„	65500 „	„	„
7500 „	„	„	5100 „	„	„
62700 „	„	„	2900 „	„	„
7800 „	„	„	3000 „	„	„
28300 „	„	„	„	„	„
31900 „	„	„	„	„	„
199800 „	„	„	„	„	„
100 „	„	„	„	„	„
33600 „	„	„	„	„	„
39400 „	„	„	„	„	„
5200 „	„	„	„	„	„
6900 „	„	„	„	„	„
330 „	„	„	„	„	„
1270 „	„	„	„	„	„
10800 „	„	„	„	„	„
10940 „	„	„	„	„	„
50 „	„	„	„	„	„
2270 „	„	„	„	„	„
7080 „	„	„	„	„	„
4570 „	„	„	„	„	„
6130 „	„	„	„	„	„
6400 „	„	„	„	„	„
36300 „	„	„	„	„	„
51200 „	„	„	„	„	„
2200 „	„	„	„	„	„
350 „	„	„	„	„	„
1800 „	„	„	„	„	„
17600 „	„	„	„	„	„
3750 „	„	„	„	„	„

* Önozás előtt a gyáros telepén az illető ruhátár közgei által megvizsgáltatnak.

** Az ezen cikkekre eddig fennállott szabadalom már hatályát veszlette.

Utánnyomás nem díjaztatik!

4745/I. sz.

Hirdetmény.

Az alább megnevezett állomásokon elhelyezett cs. és kir. közös hadseregbeli és magyar kir. honvéd-csapatok élelemszükségleteinek bérlet útján való biztosítása iránt nyilvános tárgyalások tartatnak.

A tárgyalások tartatnak															
mely napon	mely állomáson és hivatalban	mely állomás számára	megye	mely csapat számára	mely időtartamra		körülbelüli napi szükséglet		Körülbelüli folyó összszerkesztés	Bánatpénz					
							kenyér	zab		a következő cikkekre					
										a	zab	kenyér	zab		
														840	4200
														gramm	
-tól	-ig	adag	méterm.	forint											
Helyőrségi csapatok, intézetek elszigeteltek és honvédcsoapatok számára:															
1897 október 28. délelőtt 10 órakor	a budapesti élelmezési raktárnál	Szabadka	Bács-Bodrogh	cs. és kir. közös hadsereg	1898 január 1-től 1898 október 31-ig	463	68	870	525	290					
		Zombor		m. kir. honvédcsoapatok		200	12	150	240	50					
							170	7	90	210	30				
1897 nov. 11-én délelőtt 10 órakor	a kecskeméti városi tanácsnál	Kecskemét	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	cs. és kir. közös hadsereg		388	9	115	440	40					
		Székesfehérvár		m. kir. honvédcsoapatok		792	428	5460	900	1800					
							190	204	2670	230	950				
1897 november 4-én délelőtt 10 órakor	a székesfehérvári élelmezési raktárnál	Pécs	Baranya	cs. és kir. közös hadsereg		320	32	490	310	150					
				m. kir. honvédcsoapatok		934	581	7420	1050	2475					
		Kaposvár	Somogy	cs. és kir. közös hadsereg		1181	31	400	1350	130					
				m. kir. honvédcsoapatok		450	237	3600	530	1200					
		1897 október 28-án	a budapesti élelmezési raktárnál	Szolnok		Jász-Nagy-Kun-Szolnok	cs. és kir. közös hadsereg	250	12	184	240	50			
				Pilis-Csabai tábor és ehhez tartozó helységgel		Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	754	16	205	860	70				
1897 november 11-én	a kecskeméti városi tanácsnál	Örkény és az örkényi lőtér *	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	cs. és kir. közös hadsereg		A jövő évi táborozási időszakra, u. m. körülbelül 1898 április 1-től 1898 szept. hóig **	381	9	115	430	40				
								—	60	—	—	120			
		Czegléd			1898 január 1-től 1898 október 31-ig	164	156	2000	180	660					
		Alberti-Irsa				167	162	2070	180	690					
Abony	164	156	2000			180	660								
1897 november 4-én	a székesfehérvári élelmezési raktárnál	Tolna	Tolna		164	156	2000	180	660						
					453	474	6050	500	2000						

A fegyvergyakorlatokra bevonuló szabadságszolgát, tartalékos, póttartalékos és honvédegyenlőség szükségletét a szállító szintén köteles az elfogadott szállítási árakért kiszolgáltatni.

A bérlőnyertesek kötelesek az átvonuló csapatok szükségletét a feltételi füzet A—c határozatára értelmében kiszolgáltatni.

A fegyvergyakorlatokra bevonuló szabadságolt, tartalékos, póttartalékos és honvédelegység szükségletét a szállító szintén köteles az elfogadott szállítási árakért kiszolgáltatni.

A bérletnyertesek kötelesek az átvonuló csapatok szükségletét a feltételi füzet A—c határozatánál értelmében kiszolgáltatni.

* A körülbelüli napi szükséglet az örkényi lőtér részére, a lögyakorlatok tartama alatt, azaz megközelítőleg 1898 június havától augusztus haváig 389 adag kenyér á 840 gr., 92 adag zab á 4200 gr. és 108 adag zab á 5.040 gr. A szállítást az örkényi állomásra nézve elnyerő, köteles az Örkény melletti lőtérre bevonuló csapatok szükségletét a felajánlott szállítási árakon közvetlenül a lőtérre kiszolgáltatni.

** A szállító kötelező van a cikkekkel a fennálló árakon a fentemlített időszakon kívül is a Pilis-Csabai állomáshoz csapatok részére szállítani.

Különös határozványok.

A cs. és kir. közös hadsereg számára:

Azon állomásokra nézve, melyeken a bérleti időtartam alatt, különösen a lovas-szállítási osztag- vagy ezred és zponstosítás, lovas dandárgyakorlat, hadgyakorlat vegyes fegyvernemekkel, és pedig dandár dandár ellen vagy hadosztály- vagy más katonai gyakorlat eszközölteik, a bérletnyertes ha kívánatik, köteles a származó nagyobb szükségletet és az esetleg engedélyezett pótlékokat a szerződött árak mellett szállítani.

Valamennyi állomáson a kenyérnek készítése ott helyben eszközölendő.

A katonakenyér két 700 gr. adagos cipókban állítandó elő.

A kétadagos cipóknak térszámban 1600 grammot és kisütve 1400 grammot kell nyomnia.

A kézfényelések a szükségleti helyeken ötnaponként történnek.

Zab, ha az a csapat érdekében áll, a cs. és kir. hadtest-hadbiztoság jóváhagyása mellett kivételesen 10 vagy 15 napra is kézvényelhetők.

A felvételezési helyiségek 1.9 km.-nél a laktanyától számítva, távolabb ne legyenek. Ha mindemellett ez távolabb volna, akkor a szállító köteles a felvételezendő cikkekkel a szükségleti helyekre további díjazás nélkül fuvarozni.

A zabszállító — a szállítandó zab megvizsgálása céljából — raktárban egy jó állapotban levő szélrostat tartson készletben.

Ajánlatok ki nem irt cikkekre feltétlenül és azonnal visszautasítottatnak, és ajánlatok a tárgyalás rákövetkező napjától kezdve 14 napnál rövidebb impegnoval, nem vétetnek tekintetbe.

Ezenkívül a tárgyaló bizottság részéről mindazon ajánlatok nem vétetnek tekintetbe, melyekben egy és ugyanazon cikknél, a kiirt biztosítási időtartamának egyes szakaira, különböző árajánlatok tételtek.

Katonai élelmező legénységnek és tüzeli eszközöknek a szállítók részére való rendelkezésre bocsátása megengedve nincsen.

A terményeknek általános mozgóztatás esetén való kiszolgáltatására nézve, a szállítási feltételek füzetének XXVII. pontjára különösen utaltatik.

A közös biztosítások eredményéről az ajánlattevők, az ajánlatuknak a cs. és kir. közshadseregére vonatkozó részére nézve a m. kir. honvéd kerületi parancsnokságok által értesítetnek.

Azon esetben, ha valamelyik állomáson a szállító, vagy a vele érintkezésben álló személyzetnek lovai között ragályos betegség ütne ki, a katonai igazgatásnak jogában állandó, a fenforgó ragályveszélyes állapotokról kiállított katonai állatorvosi bizonyítvány alapján, a lóállomálynak — az igazolt szükség tartamára — a szükséghez képest esetleg más járványmentes állomásról való szállítási utján élelmezése iránt intézkedni; a nélkül, hogy a szállítónak valamely kártalanításra igénye származnék abból, hogy a lótap ezen időre nem töle vétetett fel.

A m. kir. honvédség számára:

A cikktől kiszolgáltatásának a Hirdetményben megnevezett állomásokon kell történni.

A kimutatott szükséglet növekedésére vagy apadására nézve, a magyar kir. honvédség részére érvényes szállítási feltételi füzet határozványai mérvadók.

A zab és kenyér felvételezése öt naponként eszközölendő, a tiszti tulajdon lovak számára kijáró lótap félhónonként, vagy egész hóra is előre felvehető.

A terményeknek általános mozgóztatás esetén való kiszolgáltatására nézve a szállítási feltételek füzetének idevonatkozó határozványai mérvadók.

A kiszolgáltatási időszakokra nézve változástól a szállító idejekorán értesítetnek.

Azon vállalkozó, ki valamely közös állomás szükségleteinek szállítására vállalkozik, ajánlatával a honvédség irányában mindaddig kötelezettségben marad, míg a honvédtársaság elfogadó, vagy elutasító határozatát kezéhez nem kapta.

Általános határozványok.

1. A tárgyalások bizottságilag tartatnak meg, melyhez kizárólagosan írásbeli ajánlatok fogadtatnak el.

2. Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az előírt bánatpénzsekkel együtt, az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon, legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezniük, későbbben érkező, vagy távirati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel irt ár között eltérés mutatkozik, akkor a betűkkel irt ár fog helyesnek tekintetni.

3. Minden ajánlattevő, — a szerződési kötelezettségben már álló vállalkozók kivételével, — üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát, a kereskedelmi- és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna, az illetékes gazdasági egylet által kiállított bizonyítványval igazolni tartozik.

Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek.

Ezen bizonyítványokból a szállítási képesség terjedelmének ki kell tűnnie.

4. A tárgyalásokra nézve, a Budapesten, Székesfehérvárott, 1897. évi október hó 5-én kelt és a cs. és kir. hadsereg szükségletére, illetőleg a m. kir. honvédségre nézve az V. kerületben Székesfehérváron f. évi október 5-én, a II. kerületben Szegeden f. évi október 2-án hivatalosan kiállított feltételek füzetének kátározatai mérvadók. Az elsőket betekinthetők a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztoságánál, a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. élelmezési raktároknál, Kecskeméten a 13. huszár-ezred parancsnokságánál, utóbbiak a fennidézett állomásokon levő honvéd csapatoknál naponta délelőtti 9 órától 12-ig.

Az ezen füzeten foglalt feltételek betartásához minden ajánlattevő az ajánlat behozatalával már kötelező van.

Ezen szállítási feltételek füzetei eladók is, és a következő árak mellett bárki által megszerezhetők és pedig:

a cs. és kir. közös hadsereg szükségletét illetőleg az előbb említett élelmezési raktáraknál nyomtatott ivenként 4 krajczárért, továbbá a m. kir. honvédség

szükségletét illetőleg minden m. kir. honvéd kerületi-, gyalog ezred-, zászlóalj- és huszár ezredparancsnokságnál füzetenként 8 krajczárért.

5. Közsegek a bánatpénz letételétől mentesek, de ajánlataikért s az ezekben elvállalt kötelezettségeikért úgy mint más vállalkozók szavatolni tartoznak.

Termelőeknek a bánatpénz vagy óvadék letételétől való mentesség csak oly cikkekre adható meg, melyeket ők maguk termelnek, de írásbeli nyilatkozatot kell adniok, hogy ők az elvállalt kötelezettségek teljesítésére nézve összes vagyonukkal szavatolnak.

A kenyér szállításának bérbeadásánál egyenlő ajánlattételnél a sűtőmester által beadott ajánlat elsőbbséggel bír.

6. Összetes ajánlatok kenyér és zabra csak oly állomásokon fogadtatnak el, a hol nem több, mint 10 lóra való zabszükséglet van.

Ezen megengedhető összes ajánlatok is csupán egyes állomások és kerületekhez tartozó helységekre nézve tehetők meg s csak is akkor vétetnek tekintetbe, ha összetettségükben kedvezőbbek az egyes ajánlatoknak.

Oly összetes ajánlatok, melyek több állomásra vonatkoznak, feltétlenül, még pedig már a biztosító bizottság által fognak visszautasítottatni.

7. Az élelmi cikkeknek az állomáshoz tartozó helységekre való elfuvarozására nézve, a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok szükséglete iránt előkészített feltételi füzet XVII. pontja értelmében, külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglaltatik.

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor ezek közül az, ki az illető cikkek szállítását elnyerte, előnyben részesül.

8. Az ajánlkozók a hadsereg, illetőleg honvéd igazgatásnak ajánlatuk elfogadására iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvényezikk 314. és 315. §§-ában valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve megállapított határidőnek betartásáról.

Kelt Budapest, 1897. október hó 5-én.

A biztosító bizottságtól.

Ajánlati minta.

50 kros bélyeg
Én alulirt az 1897. évi október hó 5-én, 4745. szám alatt kelt hirdetmény alapján magamat kötelezem, hogy az N. állomásra nézve az ahhoz tartozó helységekkal:

a kenyérnek 840 grammos adagját 1400 gr. cipókban kisütve kr., szóval krajczárral,

a zabnak 4200 grammos adagját
1897. évi-től 1897. évi-ig végéig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló élelmezést is a gyakorlatokhoz bevonuló szabadságoltak, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek, valamint átvonulások részére, az előkészített feltételi füzet illető pontjai értelmében kiszolgáltatam és ezen ajánlatot a külön borítékban csatolt (vagy az ide csatolt elismervény szerint a pénztárnál letéteményezett semmi más kötelezettséget nem szavatoló) nevezetesen összesen forint bánatpénzzel kezesekedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerném, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés után bánatpénzemet a 10 százaléknál óvadék erejéig kiegészítendem, s ha ezt elmulasztanám, a hadsereg-, illetőleg honvédség igazgatását feljogosítom arra, hogy ezen kiegészítést a kijáró szállítási keresetemből való levonás útján eszközöltesse.

Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül, a tárgyalásra előkészített feltételi füzetekben foglaltaknak is alávetem magamat.

Az N. nek N. ben kelt, ide mellékelte értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalkozósságomról szóló bizonyítvány közvetlenül az nek fog átküldetni.

Kelt N. ben, 1897. hó-én.

N. N. (vezeté- és keresztnév, lakhely, megye.)

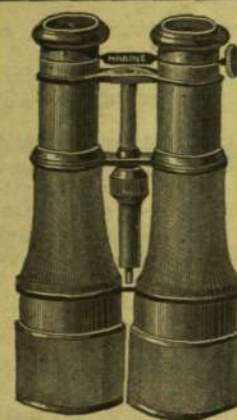
Az ajánlat lepecsételőndő és borítékára irandó:

• Ajánlat az 1897.-án kihirdetett és 1897.-én tartandó tárgyaláshoz.

A letéteményezett bánatpénz az ajánlatban részletezendő.

CHOCOLAT MENIER

A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo. Kapható minden fűszer- és csomagoló-kereskedésben és cukrászdában. 7957

CALDERONI ÉS TÁRSA

Budapest, Váci- és Deák-utca sarkán.

Színházi látesővek alumíniumból legkülönbözőbb kiállításban, kitűnő üvegekkel, börtökben vagy elegáns peluche zacskóban. Női látesővek fogantyúval. Legújabb Zeuss-féle távesővek. Tábori vadász és versenylátesővek legújabb átalakítással a tirage rapide. Salon lorgnettek. Orreptetők és szemüvegek arany, ezüst, tokozásbákoson keretben legújabb üvegekkel. Stereoskop szekrények. Aneroid légnyommérők. Terem- és ablakhőmérők díszes kivitelben. Rajzeszközök. Dresdener kísérletező szekrény (Experimentir-kasten). Laterna magikák. Kalaidoscopok. Fényképezési készülékek stb. dús választékban.

Minden nő, ki eleganciára és csínre valamit ad, ruha-aljának beszegésére ki-
zárólag „Ideal” szabadalmazott bársnyújtást használ. Kap-
ható a mon-
archia min-
den szabó-
k ellé-
ben. 7308

Hirdetések elfogadta-
nak a kiadó-hivatal-
ban, Budapest, IV.,
egyetem-utca 4. sz. a.

Magyarországon a legelső és egyetlen.

Dr. PALÓCZ IGNÁC,

v. Set.-János körhísi orvos Budapest, k. egyetem-utca 12.

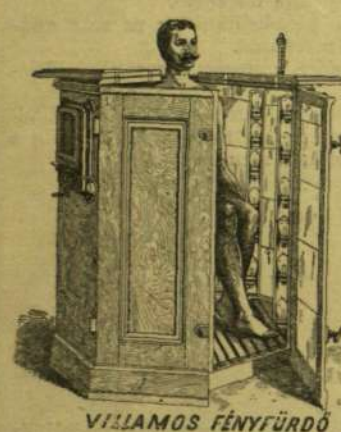
TERMÉSZETES GYÓGYINTÉZETE

Rendelő intézet: Budapest, Vármá-körút 7. L. em.

Rendelés: délelőtt 10-12 óráig és délután 3-5 óráig.

A legtöbb helyen és idült betegségnek a természetes gyógyóddal lehet a legbiztosabb és leg-
maradandóbb gyógyulás előtti: főleg ideg-, tüdő-, vese-, máj-, gyomor- és női bajoknál
csúszos- és köszvényes bántalmaknál és a csontok elgörbülésénél. Tágas gyógyter-
meim még a szakértők elismerését is fölkeltő tökéletességgel vannak berendezve úgy, a mint
azt Magyarország sehol és a külföldön is csak ritkán találhatjuk. Gyógyeszközeim; a kórszaktól
alkotó villamos fényfürdő, villamos homokfürdő, rezgő masszáz, elektro-
masszázs, Kneipp-kúra, gyógygymnasztika stb.

„A Természetes Gyógyóddal Kézikönyve” írta Dr. Palóc Ignác.
Megbeszélhetetlen tanácsok mindenkinél az egészség megőrzésére és a betegségek megelőzésé-
re. A ki ezen könyvet elolvassa, önmagának és családjának háziórája lehet. Kapható és
megrendelhető a szerzőnél és minden könyvkereskedésben. Ár 3 korona.

VILLAMOS FÉNYFÜRDŐ

A női szépség

emelésére, tökéletesítésére és fen-
tartására legkiválóbb, teljesen ár-
talmatlan, vegyszeres és zsírmen-
tes készítmény a 7163

Margit Crème.

Rövid idő alatt szünteti szőplőt,
májfoltot, pattanást, bőrtájkát (mit-
esser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat
és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde bájos
arczint kölcsönöz. Ár 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hölgy 60 kr. 3 szinben. Margit szap-
pan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpasta) 50 kr.

Készítő FÖLDES gyógyszer-tára,
Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest
Király-utca 12.

4 arany, 18 ezüst drám, 30 kintetési és előméri oklevél.

Kwizda-féle
kornenburgi
marha-táppor.

Veterin-áldatikai szer lovak,
szarvasmarhák és juhok számára.
43 csendő óta a legtöbb istállóban ki-
tűnő sikerrel alkalmazatik a táplálkozás
kedv hiányánál, rossz emésztésnél; a
tehenek tejének bővítésére és jobb té-
tele érdekében.

Ar: 1/2 doboz 75 kr., 1/4 doboz 35 kr.
Csupán a fenti védjeggyel ellátva valódi
és kapható minden gyógyszer-tárban és
gyógytárgy-kereskedésben. — Főraktár:
Kwizda Ferenc Joh.
cs. és kir. osztr.-magyar és román
kir. udv. szállító. 7372

Kerületi gyógyszer-tárnál Kornenburg, Bécs mellett.

Cacao van Houten

Igen jó zamata, idegerősítő, könnyen emészthető.
A fogyasztásban elős.

698

Grieder selyemkerméi

jótállástól mentes a legújabb, a viselésben elpusztíthatatlannak,
mert festékük a legzöldebb, Gyönyörű újdonságokban kör-
vettlen beállításai forrás igazi gyári árakon, portó- és vám-
mentesen a házhoz szállítva. Milyen színekből önját Ön mintákat?

GRIEDER ADOLF ÉS TSA

királyi szállítók
selyemkermé-tyárnak szövetség Zúrich. 7376

(Patente). Kész-
ző, védjegyeket és
mintákat belajstro-
nostat, a világ minden államában, legkedvezőbb feltételek
nellett, RÉTHY JÁNOS, nemzetközi szaba-
dalmi iroda. Budapest, Erzsébet-körút 2. szám.
(Tulajdonos Zielinski Sallard, okl. mérnök.) 7015

Üdvös tanács.

Köhögésnél, rekedtségnél, a torok és légzési szervek mű-
ködési zavarainál Egger biztos hatású

MELLPASZTILLÁI

veendők. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoz 25 kr.)
A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásúnak
bizonyultak 7179

Egger Szóda-Pasztillái.

(1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszer-
tárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon:
„Nador”-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17. sz.

Dr. Hógyes korszakos találmánya

Asbest-talpbélés

Nincs bőrkeményítés!
Nincs lábízadás
Nincs megfűlés!
Nincs semmiféle lábbaj!

Követeljük az
Asbest-talpbélést
cipőszelvényekből.

Felsőletek 35-45 szimig
túszonként frt 12.-
párónként frt 1.20
Gyermekeknek 20-34 szimig
túszonként frt 6.-
párónként frt 2.60
csak utánvét mellett.

Dr. Hógyes találmányát
szabadalom védi minden
országban. — Bővebb felvi-
ságot kint kézzel adal

„Az Első magyar asbestáru-gyár”
Budapest, VI., Sziv-utca 18.
Kapható minden cipő- és cipész-kellék
üzletben. 7325

LOHSE világhírű különlegességei

a bőr ápolására.

EAU DE LYS DE LOHSE.

Hatvan év óta feltűnő-
talan mint legkiválóbb bőr-
viz a tökéletes ifjú üdőség
megtartására, valamint a
nyári szőplő, napcsütés, pi-
rosság, sárga foltok és az arcz
minden tisztálanságának
biztos eltávolítására fehérben
és rózsaszínben szóké-
sárgában barnáknak.

LOHSE illóolaj-száppan
csodás illata, tisztasága és
finomsága vágott a legkivá-
nóbb tolette-száppan. árja
60 kr., rózsaszín 1 frt.
Gyártmányaim vásárlásánál mélt-
tossásként mindig figyelem a cségre:
GUSTAV LOHSE
45 Jägerstr. 48 Berlin.
udvari illatszerész.

Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszer-
tárban és jobb illatszer-üzletben. 7067

Fesztársaság körkép palotájában
Városliget 7173

Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem

óriási körkép. Látható.
reggel 9 óráig este 6 óráig.
Az esti órákban villanyvilágításnál.
Belépő díj 50 kr.
Gyermekek 30 krajczár.

VASÁRNAPI UJSÁG

44. SZÁM. 1897.

BUDAPEST, OKTÓBER 31.

44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévén ... 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
Külföldi előfizetésekre a postallag
meghatarozott vidéki is csatlakozó
félévén ... 2.50

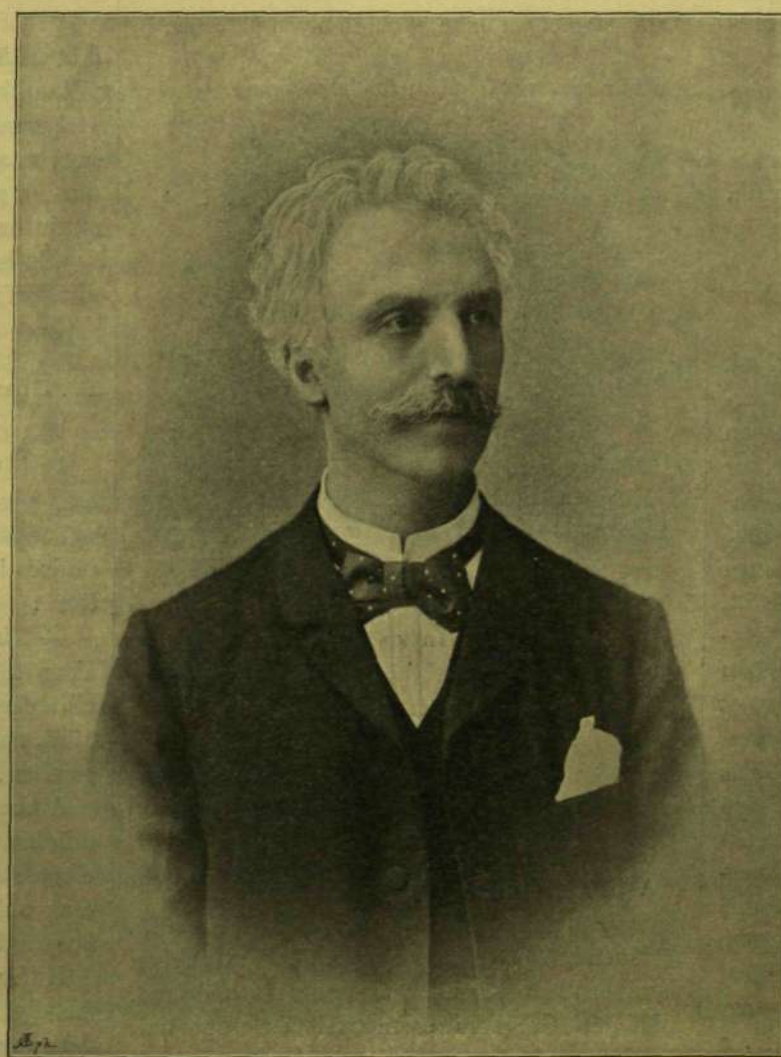
DE GERANDO ATTILA.

1847—1897.

NAGY RÉSZVÉTELLEL adtunk hírt már lapunk
múlt heti számában De Gerando Attila
elhúnytáról. Egy változatos lefolyású, de
minden ízében nemes élettel lettünk szegény-
bekek e haláleset által. Olyan férfiút vesztet-
tünk el De Gerando Attilában, a ki nagy művel-
tségével, tudományos és társadalmi működésé-
vel, határtalan idealizmusával, haza-, nemzet-
és emberszeretettel ritka példa gyanánt tün-
dökölt közöttünk. Ötven évre terjedt életének
utolsó tizedét csaknem teljesen elvonulva töl-
tötte, minden idejét szeretett kis családjának
szentelve; csak az irodalomban lépett olykor-
olykor a nyilvánosság elé egy-egy
gondos tanulmányával vagy ön-
álló könyvvel, melyekben legna-
gyobb részt földrajzi vagy törté-
nelmi tárgyakkal foglalkozott. A
„Vasárnapi Ujság” is évtizedeken
át munkatársai közé számíthatta
a boldogultat, ki e lap hasábjait
főleg érdekes útirajzokkal és is-
meretterjesztő népszerű közlemé-
nyekkel gazdagította.

De Gerando Attila 1847-ben
született Budapesten. Atyja a ki-
váló tudós és író De Gerando
Ágost és anyja a szintén nagy
műveltségű Teleki Emma grófnő
volt. Franciaországból hozzánk
származott atyja nemcsak jó ma-
gyarrá lett nyelvben és érzsben,
hanem a külföld előtt valóságos
bajnokává avatta magát Magyar-
országnak és a magyar nemzet-
nek, a mennyiben tehetségét, tu-
dományát és írói tollát éveken át
arra szentelte, hogy a francia
irodalom útján mennél alaposab-
ban és szíve egész szeretetével
ismertesse addig határainkon túl
alig emlegetett hazánkat és nem-
zetünket. Ide vonatkozó jeles
munkáiért aztán a magyar tud.
Akadémia azzal fejezte ki mélt-
ánylását, hogy öt kültagjai közé
választotta meg.

Az 1848-iki párisi forradalom
hírére Franciaországba sietett

Dunky újraképe fényképe után.

DE GERANDO ATTILA.

De Gerando Ágost, ki szülőhazája iránt is mind-
végig megőrizte hazafüi érzelmeit. Onnan azon-
ban a mi szabadságharcunk kitörésekor ismét
visszatért Magyarországra, hogy ez iránt is tel-
jesítse polgári kötelességét. Ügyünk bukása után
külföldre, Drezdába menekült, hova nem sokára
neje is követte két gyermekével, Attilával és
Antoninával. A viszontlátás öröme azonban pár
hét múlva nagy gyászszá változott, mert a már
régiben gyöngéledő atya Drezdában elhunyt.

De Gerando Ágostné, kit az itthoni rendőség
már előbb is üldözött, nem térhetett vissza
Magyarországra, gyermekeivel együtt Párisba
költözött s ott száműzetésben a legnagyobb
gonddal nevelte kis árváit, maga irván nekik
úgy nevezett Gyermekek-könyveket, melyeket

később nyomtatásban is kiadott. Háza csakha-
mar találkozó helye lett a tudomány, irodalom
és művészet kitűnőségeinek, kik közül Michelet,
Quinet, Dumesnil, Noél és Préault állandó ba-
rátjaivá lettek a családnak.

Ilyen nevezetes férfiak társaságának hatása
alatt indult meg a két gyermek nevelése, kiket
1852-től kezdve Irányi Dániel oktatott magyar
nyelven, más kitűnő francia tanárok pedig
francoziául.

De Gerando Attila 1861-ben kezdett nyilvá-
nos iskolába járni, beiratkozván egy lyeumba,
hol előbb az irodalmi, majd 1863-ban a real
tárgyakból tett érettségi vizsgálatot. A rendki-
vüli iparkodás, a sok tanulás azonban annyira
megviselte a különben sem erős szervezettü ser-
dülő ifjút, hogy egészsége meg-
rendült s e miatt két évig nem
látogathatta az iskolákat. Mind-
azáltal így is tanulmányt s oly
sikerrel, hogy 1865-ben újabb
vizsgálatot tett, melylyel az ag-
gregatio fokozatát nyerte el.

A következő évben édesanyjával
és nővérével együtt vissza-
tért szülőföldjére, Magyarorszá-
ba, melyet kis gyermekkor óta
ekkor látott először, de a mely
iránt rajongó szeretetet gyújtott
szívében az anyai gondoskodás.
Boldog volt, hogy haza jöhetett,
s hogy itt rokonaival az édes
magyar nyelven társaloghatott.
Az itthon töltött pár évet szor-
galmasan fölhasználta arra, hogy
a hazai állapotokat tanulmá-
nyozza, s egyre gyűjtötte a föld-
rajzi és történelmi adatokat, hogy
atyja példájára ő is szószólója
legyen a külföld előtt Magyar-
országnak.

1869-ben visszatért Francia-
országba atyja birtokára s ott
nem sokára megnősült; de ez első
házassága nem lett szerencsés;
rövid idő múlva föl kellett bon-
tatnia. E miatt egyideig tuda-
mányos munkássága is szünetelt.
1871-ben édes anyjával és nővéré-
vel nagyobb útazást tett Görög-
országba, hol az ókori remek em-
lékek ismét fölkeltek tudásá-
ra.